

REPUBLICA MOLDOVA
COMISIA NAȚIONALĂ a PIETEI FINANCIARE

Nr. 08 – 1472 din 25.05.2018

Parlamentul Republicii Moldova
dlui Andrian CANDU,
PREȘEDINTE

Stimate domnule Președinte,

Comisia Națională a Pieței Financiare, în temeiul legii cadru (nr. 192/1998, privind CNPF), prezintă Legislativului Raportul anual 2017.

Anexă: Raportul nominalizat (53 file)

Cu deosebită considerație,

Valeriu CHIȚAN,
PREȘEDINTE

D. Răilean (373 22) 859 433
e-mail: diana.railean@cnpf.md

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA		
D.D.P. Nr.	1244	
"30"	05	2018
Ora		

REPUBLICA MOLDOVA
COMISIA NAȚIONALĂ a PIEȚEI FINANCIARE

HOTĂRÂRE

21 mai 2018

Nr. 23/1

Referitor la aprobarea Raportului anual 2017

În temeiul art.2 alin.(2) și art.22 alin.(1) din Legea nr. 192/1998 privind Comisia Națională a Pieței Financiare (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 117-126 BIS), pct. 7.3. lit. b) din Regulamentul privind organizarea și funcționarea Comisiei Naționale a Pieței Financiare, aprobat prin Hotărârea nr. 48/5 din 27.09.2007 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2007, nr. 157-160, art. 587),

Comisia Națională a Pieței Financiare HOTĂRĂȘTE:

1. Se aprobă Raportul anual 2017 și se prezintă Parlamentului, Președintelui Republicii Moldova și Guvernului.
2. Direcția generală dezvoltare instituțională și relații externe și Direcția tehnologii informaționale vor asigura plasarea Raportului anual 2017 pe pagina web oficială a Comisiei Naționale a Pieței Financiare (www.cnpf.md).
3. Controlul asupra executării prezentei Hotărâri se pune în sarcina Președintelui Comisiei Naționale.

Valeriu CHITAN,
PREȘEDINTE

Aprobat
prin Hotărârea Comisiei Naționale a Pieței Financiare
Nr.23/1 din 21 mai 2018

RAPORT ANUAL

COMISIA NAȚIONALĂ a PIEȚEI FINANCIARE

2017

Chișinău, 2018

Cuprins

1. PIAȚA DE CAPITAL.....	6
1.1. REGLEMENTARE.....	6
1.2. AUTORIZARE ȘI LICENȚIERE.....	7
1.3. MONITORIZARE ȘI CONTROL.....	8
1.4. PIAȚA PRIMARĂ.....	9
1.5. PIAȚA SECUNDARĂ.....	10
1.6. PARTICIPAREA INVESTITORILOR STRĂINI PE PIAȚA DE CAPITAL.....	12
1.7. REZULTATELE FINANCIARE ALE SOCIETĂȚILOR PE ACȚIUNI.....	14
1.8. ACTIVITATEA PERSOANELOR LICENȚIATE ȘI AUTORIZATE PE PIAȚA DE CAPITAL.....	14
2. PIAȚA DE ASIGURĂRI.....	16
2.1. REGLEMENTARE.....	16
2.2. AUTORIZARE ȘI LICENȚIERE.....	17
2.3. MONITORIZARE ȘI CONTROL.....	18
2.4. INDICATORI DE PERFORMANȚĂ.....	20
2.5. ACTIVITATEA SOCIETĂȚILOR DE ASIGURARE.....	22
2.6. ACTIVITATEA INTERMEDIARILOR ÎN ASIGURĂRI ȘI/SAU REASIGURĂRI.....	24
2.7. FONDUL DE PROTECȚIE A VICTIMELOR STRĂZII ȘI FONDUL DE COMPENSARE.....	25
3. SECTORUL DE CREDITARE NEBANCARĂ.....	26
3.1. REGLEMENTARE.....	26
3.2. AUTORIZARE ȘI LICENȚIERE.....	27
3.3. MONITORIZARE ȘI CONTROL.....	28
3.4. INDICATORI DE PERFORMANȚĂ.....	29
3.5. ACTIVITATEA ASOCIAȚIILOR DE ECONOMII ȘI ÎMPRUMUT.....	30
3.6. ACTIVITATEA ORGANIZAȚIILOR DE MICROFINANȚARE.....	33
4. ACTIVITATEA BIROURILOR ISTORIILOR DE CREDIT.....	34
5. MĂSURI DE POLITICI INTRASECTORIALE.....	35
5.1. PROTECȚIA CONSUMATORULUI.....	35
5.2. TRANSPARENȚA INSTITUȚIONALĂ.....	38
5.3. COOPERAREA.....	39
5.4. INFRASTRUCTURA TEHNOLOGIILOR INFORMAȚIONALE.....	42
6. ACTIVITATEA OPERAȚIONALĂ A CNPF.....	43
6.1. PROCESUL DECIZIONAL.....	43

6.2. RESURSELE UMANE.....	46
6.3. EXECUȚIA BUGETARĂ.....	48
6.4. AUDITUL INTERN.....	50
OBIECTIVE 2018.....	51
ANEXE.....	53

Valeriu CHIȚAN,
Președinte CNPF:

*“Nimic nu
durează dacă nu
este reînnoit în
permanență”*

2017 a fost un an plin de evenimente și frământări în ceea ce privește activitatea Comisiei Naționale a Pieței Financiare, implicînd, evoluția piețelor non-bancare – *de capital, de asigurări, de creditare nebancaară*, preocupările, respectiv, reușitele contribuind la reconstituirea identității și integrității instituționale.

Angajații Comisiei Naționale au perseverat, conjugându-și eforturile, în promovarea noilor propuneri legislative și regulatorii (secundare/ departamentale), mai cu seamă Legea privind organizațiile de creditare nebancaară (nr. 1 din 16.03.2018) și Strategia de dezvoltare a pieței financiare nebancaare pe anii 2018-2022 (înregistrată în Legislativ sub nr. 121 din 20.04.2018). Astfel, confruntată cu suprapunerea mai multor provocări generate de o întârziere a reformelor, mai cu seamă în domeniul asigurărilor, dar și a sectorului de creditare nebancaară, CNPF a avansat relativ în ajustarea cadrului normativ aferent, creând premise relevante pentru o supraveghere mai pronunțată, racordată la bunele practici. Noul cadru de reglementare în asigurări – la capitolul „...management corporativ..., riscuri..., crize..., și acționariat...” – și, respectiv, de supraveghere a sectorului de creditare nebancaară – la capitolul „norme regulatorii” – conferă Comisiei Naționale prerogative, dar și responsabilități în evaluarea timpurie a vulnerabilităților și riscurilor la adresa beneficiarilor de servicii, la adresa acționarilor și a pieței în ansamblul ei. De asemenea, la „activ” putem consemna ajustările în materie de

transparență, siguranță și eficiență a mecanismelor de funcționare a subdomeniilor asociațiilor de economii și împrumut (pentru a răspunde provocărilor generate de accesul la resurse în zonele rurale) și, respectiv, birourilor istoriilor de credit.

În acest sens, sprijinul Legiuitorului în consolidarea funcției de supraveghere a fost unul decisiv, inclusiv suportul pentru afirmarea autonomiei financiare a Comisiei Naționale. Soldul disponibil de resurse financiare proprii acumulat pe parcursul ultimilor ani, inclusiv grație politicii instituționale de austeritate bugetară, precum și consolidarea bazei de venituri curente, creează premise favorabile pentru motivarea și profesionalizarea personalului, întărirea capacităților informaționale.

Pentru al doilea an consecutiv, a continuat și totodată finalizat, sub egida UE și cu suportul Autorității de Supraveghere Financiară din Polonia, proiectul Twinning (înfățișare instituțională) în vederea aplicării bunelor practici (norme, reguli și proceduri formalizate), mai cu seamă, implementării unei *supravegheri bazate pe risc* (diferită de cea anterioară, *bazată pe conformitate*), axată pe principii moderne care pun în prim plan prevenția și o utilizare cât mai eficientă a resurselor.

Cu un cadru de reglementare ajustat, prin care riscurile pot fi prevenite și gestionate cu un grad mai mare de eficiență, după o identificare și estimare punctuală a slăbiciunilor, respectiv, prin cuantificarea soluțiilor adiționale de remediere, în dialog cu participanții pieței, sistemul financiar non-bancar capătă un statut bine conturat în finanțarea economiei.

Indiscutabil, preocupările anului 2017 se vor regăsi și în următoarea perioadă, mai ales că o serie de demersuri în curs necesită aprobare și aplicare.

Dezvoltarea sectorului non-bancar, stabilitatea și predictibilitatea pieței corespunzătoare - contribuția căruia (una încă ne semnificativă, dar de luat în considerare, mai ales având în vedere trendul ascendent constant al subdomeniului de creditare nebancaară) la creșterea economică în niciun caz nu trebuie subestimată – respectiv, va constitui și în perioada următoare preocuparea Comisiei Naționale. Eforturile conjugate: *CNPF – participanții profesioniști* vor fi focalizate spre întărirea propriilor capacități instituționale, respectiv, corporative pentru a recepta provocările, a recupera întârzierile de aliniere la cadrul eurocomunitar de reglementare/ supraveghere în sensul reasezării pieței financiare nebancaare pe noi baze moderne și solide.

Ceea ce dorim în 2018 este ca toate oportunitățile relevante să se transforme în obiective împlinite, cu impact cuantificabil. Este anul când vom regândi conceptul de restartare a unei reforme autentice în re/asigurări – creând astfel un nou cadru (context) pentru o piață restructurată (inclusiv, capitalizată), racordată la standarde avansate, implicînd, atractivă și credibilă - dezideratul constituind *creșterea gradului de cuprindere*.

Asociindu-ne politicilor publice conexe, vom contribui în mod plener identificării și aplicării soluțiilor corespunzătoare pentru a reuși să facem față provocărilor adiționale. Problemele sunt inevitabile, problemele sunt rezolvabile!

1. PIATA DE CAPITAL

1.1. REGLEMENTARE

Activitatea de elaborare a reglementărilor în vederea creării sau completării cadrului normativ aferent pieței de capital a generat următoarele rezultate:

Tabelul nr.1 Reglementări în domeniul pieței de capital

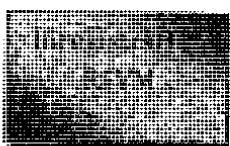
Nr.	Actul legislativ / normativ	Conținutul succint
1.	Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Cod fiscal, Cod vamal, Legea CNPF etc.) (nr.225 din 15.12.2017)	Legea are drept scop ajustarea prevederilor actelor legislative existente la noile norme și noțiuni reglementate în Legea privind piața de capital nr. 171/2012, inclusiv instituirea unor noi contravenții/penalități aferente încălcării cadrului legal impus prin legea prenotată, aplicarea uniformă a cadrului legal, inclusiv asigurarea stabilității, transparenței, siguranței și eficienței pe piața de capital, prevenirea riscurilor sistemice și a manipularii, consolidarea sistemului de reglementare și supraveghere a sectorului financiar nebanca, alinierea acestuia la standardele internaționale și cadrul legislativ eurocomunitar, protejarea drepturilor deținătorilor de instrumente financiare. De asemenea, prin legea prenotată i se acordă CNPF instrumentarul de resort pentru a dispune în mod independent și flexibil de dreptul de a stabili mărimea concretă a taxelor și plăților în limitele valorilor specificate în lege, de formare, aprobare și rectificare a bugetului autorității.
2.	Regulamentul privind abuzul pe piața de capital (Hotărârea nr. 14/15 din 31.03.2017)	Actul normativ transpune prevederile Regulamentului nr.596/2014 privind abuzul de piață și de abrogare a Directivelor 2003/6/CE, 2003/124/CE, 2003/125/CE și 2004/72/CE și a ghidului CESR privind implementarea uniformă a Directivei 2014/57/UE din 16.04.2014 privind abuzul de piață și are drept obiectiv să contribuie la buna funcționare a pieței de capital, prin stabilirea cerințelor privind constatarea abuzurilor pe piața de capital, precum și a măsurilor pentru prevenirea și evitarea abuzului pe piață cu scop de a asigura integritatea pieței de capital și a consolida protecția și încrederea investitorilor în aceasta.
3.	Instrucțiunea privind modul de vânzare a valorilor mobiliare sechestrate de către Serviciul Fiscal de Stat (Hotărârea nr.17/7 din 21.04.2017)	Instrucțiunea stabilește modul de vânzare a valorilor mobiliare sechestrate de către Serviciul Fiscal de Stat pe piața reglementată în cadrul MTF și în afara acestora, inclusiv procedura de organizare și expunere spre vânzare a valorilor mobiliare sechestrate; modul de desfășurare a concursurilor de selectare a societăților de investiții de către Serviciul Fiscal de Stat; modul de organizare și desfășurare a licitațiilor cu strigare și vânzarea valorilor mobiliare sechestrate pe piața reglementată sau MTF.
4.	Procedura de verificare a datelor din registrele deținătorilor de valori mobiliare aferente instituțiilor financiare și societăților de asigurări (Hotărârea nr.37/10 din 25.08.2017)	Procedura dată stabilește modul și etapele de desfășurare de către CNPF a verificării datelor din registrele deținătorilor de valori mobiliare aferente instituțiilor financiare și societăților de asigurare, în scopul confirmării integrității și legalității înregistrărilor din registre, în limita atribuțiilor prevăzute de Legea privind Comisia Națională a Pieței Financiare nr. 192/1998, Legea privind piața de capital nr.171/2012 și Legea cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare nr.234/2016, precum și măsurile ce urmează a fi întreprinse în acest sens de către subiecții cărora li se aplică procedura dată.

5.	Procedura de achiziționare de către societatea pe acțiuni a acțiunilor plasate de ea (Hotărârea nr.42/1 din 25.09.2017)	Procedura are drept scop completarea cadrului normativ ca urmare a modificărilor la Legea privind societățile pe acțiuni nr.1134/1997 și stabilirea unor reguli și mecanisme cu privire la modul de achiziționare de către societatea pe acțiuni a acțiunilor plasate de aceasta.
6.	Metodologia de calcul a indicelui MDX10 (Înscrierea Protocolară nr.52/14 din 27.11.2017)	Metodologia are drept scop stabilirea modalității de calcul a indicelui oficial MDX10 care este indicele capitalizării pieței de capital ponderat la cota acțiunilor liber tranzacționate pe piața reglementată sau MTF (free-float).

1.2. AUTORIZARE ȘI LICENȚIERE

În 2017, CNPF a asigurat îndeplinirea de către solicitanți a condițiilor și cerințelor specifice pieței financiare nebankare, precum și verificarea respectării acestora în procesul de desfășurare a activității.

Registrul de stat al valorilor mobiliare (RSVM)

- acțiuni plasate la înființarea a 8 societăți pe acțiuni
- acțiuni plasate în cadrul a 26 de emisiuni suplimentare
- autorizații de reorganizare prin fuziune, dezmembrare sau transformare a 32 societăți pe acțiuni
- modificări la capitalul social ca rezultat al reducerii acestuia - 16 societăți pe acțiuni și restructurări a emisiunilor anterioare de valori mobiliare – 3 societăți pe acțiuni (5 modificări)
- modificarea denumirii, IDNO și adresei juridice a emitenților de valori mobiliare – 7 societăți pe acțiuni
- valorile mobiliare ale 37 societăți pe acțiuni au fost radiate ca rezultat al lichidării societății pe acțiuni

Registrul licențelor și autorizațiilor pentru activitate pe piața de capital

Anul 2017 se conformează tendințelor anilor precedenți de reducere a numărului entităților licențiate sau autorizate pe piața de capital. La 31.12.2017 figurau în Registrul licențelor și autorizațiilor pentru activitate pe piața de capital 33 entități. Pe parcursul întregului an au fost retrase autorizațiile de funcționare a 2 societăți de investiții (SA "ASITO-BROKER" și „BROKWEST” SA). De asemenea, a fost reperfectată 1 autorizație de societate de registru (SA Compania „REGISTRU”).

Tabelul nr. 2 Numărul entităților licențiate sau autorizate pe piața de capital

	31.12.2016	31.12.2017
Bursa de Valori, inclusiv piața reglementată și MTF	1	1
Depozitarul Central (DNVM)	1	1
Societăți de registru	11	11*
Societăți de investiții	18	16
Persoane autorizate în domeniul evaluării valorilor mobiliare	4	4
TOTAL	35	33

*inclusiv 2 societăți care țin registrul acționarilor de sine stătător

Tabelul nr. 3 Atestarea specialiștilor

	Numărul specialiștilor ce au obținut certificate de calificare în 2017	Numărul specialiștilor ce dețin certificate de calificare la 31.12.2017
Specialiști atestați în domeniul pieței de capital	4	396

Ofertele de preluare aprobate de CNPF

- 15 prospecte ale ofertelor de preluare benevolă în valoare de 16,35 mil. lei.
- 14 anunțuri de retragere a acționarilor.

1.3. MONITORIZARE ȘI CONTROL

Monitorizarea persoanelor licențiate și autorizate pe piața de capital

În 2017 monitorizarea activității persoanelor licențiate și autorizate pe piața de capital a vizat realizarea principalelor obiective referitoare la respectarea de către titularii de licență/autorizație a prevederilor legislației, în special a celor ce țin de condițiile de licențiere/autorizare, normativul capitalului propriu și al fondului de garanție, aplicarea regulilor interne de activitate, precum și calitatea serviciilor și activităților acordate.

Tabelul nr. 4 Numărul rapoartelor prezentate

Indicatori	Perioada de gestiune	
	2016	2017
Rapoarte specializate anuale (privind valorile mobiliare admise, suspendate sau retrase din circulație pe piața reglementată/MTF și membrii pieței reglementate/MTF)	2	2
Rapoarte trimestriale	963	946
Rapoarte lunare	1689	1310
Rapoarte zilnice	5693	5547
Dări de seamă unice/rapoarte privind dezvăluirea informației privind deținerile importante de acțiuni	77	68
Rapoarte financiare anuale/trimestriale	136	112
Total rapoarte:	8560	7985

Tabelul nr. 5 Măsurile de supraveghere întreprinse de CNPF

	Numărul măsurilor de supraveghere prezentate	Procentajul măsurilor de supraveghere prezentate
2016		
2017		

Pe parcursul anului au fost verificate 76 tranzacții cu valori mobiliare în baza documentelor prezentate de persoanele licențiate și autorizate pe piața de capital. Ca rezultat al verificărilor, a fost aplicată o contravenție administrativă față de o societate de investiții pentru încălcarea cerințelor stabilite în actele legislative și normative la vânzarea-cumpărarea valorilor mobiliare în cadrul unei tranzacții cu valorile mobiliare emise de către o societate pe acțiuni.

Monitorizarea emitenților de valori mobiliare

Activitățile de monitorizare a emitenților de valori mobiliare, desfășurate de CNPF, au inclus:

Sumar al înregistrărilor în Registrul de stat al valorilor mobiliare
1992-2017

- Emisiuni de valori mobiliare - 27,92 mld. lei
- emisiuni plasate la înființare 13,06 mld. lei
- emisiuni suplimentare - 14,86 mld. lei.

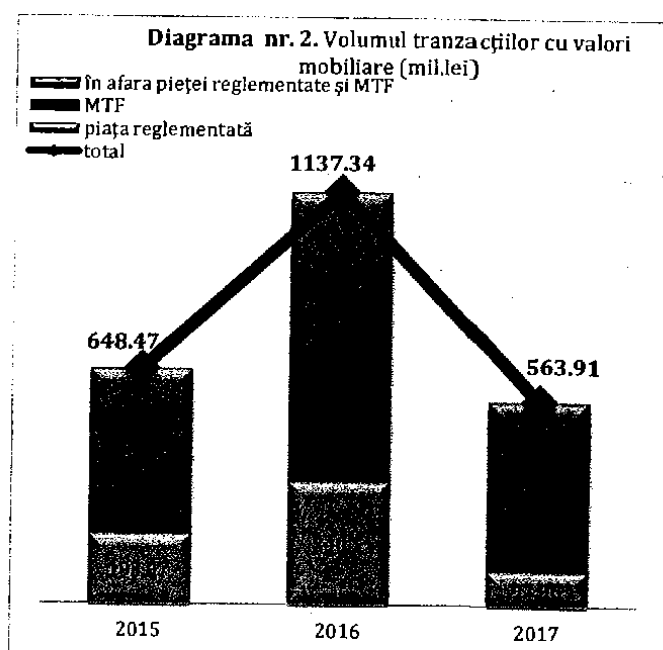
La 31.12.2017 erau înregistrate 2888 societăți pe acțiuni

1.5. PIAȚA SECUNDARĂ

Dimensiunea pieței secundare, măsurată ca valoare a tranzacțiilor derulate pe piața reglementată, sistemul multilateral de tranzacționare (MTF) și în afara pieței reglementate și MTF, s-a diminuat față de 2016 cu 50,42%, iar numărul tranzacțiilor derulate a crescut cu 72,68%, menținându-se caracterul neuniform al acestor indicatori.

Tabelul nr. 8 Numărul tranzacțiilor cu valori mobiliare

	2015	2016	2017
Total tranzacții	14531	12041	20793
piața reglementată	261	261	300
MTF		487	107
în afara pieței reglementate și MTF	14270	11293	20386

Scăderea remarcată a volumului tranzacțiilor a fost influențată de diminuarea cererii și ofertei de valori mobiliare pe piață, tranzacțiile reducându-se în mare parte la executarea obligațiilor rezultate din derularea procesului de retragere obligatorie a valorilor mobiliare în condițiile art.30 din Legea privind piața de capital. De asemenea, cererea și oferta redusă a fost influențată de barierele structurale existente pe piața de capital (regimul fiscal diferențiat al valorilor mobiliare corporative și de stat), lipsa investitorilor instituționali (organisme de plasament colectiv în valori mobiliare, fonduri de pensii facultative etc.), lipsa pe piața de capital a obligațiunilor corporative, lipsa pieței secundare a obligațiunilor de stat și gradul înalt de concentrare a pachetelor de acțiuni în cadrul societăților pe acțiuni admise spre tranzacționare pe piața reglementată și MTF.

O tendință similară de descreștere a volumelor tranzacțiilor a fost consemnată pe unele piețe de capital europene (Republică Cehă, Grecia).

Tabelul nr. 9 Volumul tranzacțiilor cu valori mobiliare înregistrate pe piețele de capital europene, mil. Euro

	2015	2016	2017
Moldova	9,03	16,3	4,8
Republică Cehă	6153,9	6213,2	5269
Grecia	16829,6	12879,1	11387,1

Sursa: <http://fese.eu/>

Unul din motivele trendului descendent a indicatorului prenotat este reorientarea investițiilor către piețe mai puțin reglementate (piața Forex și piața monedei virtuale), unde riscurile sunt direct proporționale câștigurilor obținute (pierderi mari/câștiguri mari).

Piața reglementată

Pe parcursul anului pe piața reglementată au fost tranzacționate valorile mobiliare ale 37 de emitenți (32, 2016). La data de 31.12.2017, pe piața reglementată erau admise spre tranzacționare valorile mobiliare emise de 24 entități de interes public.

Valoarea totală a tranzacțiilor derulate pe piața reglementată în 2017 a scăzut față de 2016 cu 71,23%, iar numărul tranzacțiilor s-a majorat cu 14,94%. Numărul valorilor mobiliare tranzacționate – 4,72 mil. unități. Ponderea în PIB a volumului tranzacțiilor a constituit 0,38%.

Analiza structurii tranzacțiilor derulate pe piața reglementată arată că cel mai semnificativ volum revine tranzacțiilor rezultate în urma desfășurării licitațiilor organizate de către Agenția Proprietății Publice (74,86%), urmat de tranzacțiile de vânzare – cumpărare (14,56%).

Tabelul nr. 10 Structura tranzacțiilor derulate pe piața reglementată

Tipul tranzacțiilor	Volumul tranzacțiilor, mil. lei		Ponderea, %	Numărul tranzacțiilor	
	2016	2017		2017	2016
Vânzare - cumpărare (interactiv)	11,97	14,26	14,56	203	257
Oferta de preluare	16,30	7,03	7,17	47	23
Licitație cu strigare (pachet unic)	3,92	3,34	3,41	6	10
Licitații ale Agenției Proprietății Publice	258,30	73,33	74,86	4	10
Alte tranzacții (speciale)	50,00	-	-	1	-
TOTAL	340,49	97,96	100	261	300

La finele lui 2017, pe piața reglementată erau expuse la vânzare, conform pozițiilor deschise, 32,92 mil. valori mobiliare emise de 9 emitenți (6 bănci și 3 societăți de asigurare). Pozițiile deschise la procurare au constituit 1.623 valori mobiliare emise de 3 bănci. Ponderea de 99,96% din numărul total al valorilor mobiliare expuse la vânzare reprezintă acțiunile noi emise ca rezultat al neconformării cerințelor față de calitatea acționariatului băncilor și societăților de asigurare.

Sistemul multilateral de tranzacționare (MTF)

În 2017 în cadrul MTF erau admise spre tranzacționare valorile mobiliare emise de 491 societăți pe acțiuni. În pofida faptului că numărul emitenților în cadrul MTF este mare, numărul redus al tranzacțiilor consemnează lipsa de interes din partea investitorilor față de aceștia.

Valoarea totală a tranzacțiilor derulate în cadrul MTF a scăzut față de 2016 cu aproximativ 58,36%, iar numărul tranzacțiilor s-a micșorat cu aproximativ 78,03%. Numărul valorilor mobiliare tranzacționate a constituit 1,16 mil. unități.

Tabelul nr. 11 Structura tranzacțiilor derulate în cadrul MTF

Tipul tranzacțiilor	Volumul tranzacțiilor, mil. lei		Ponderea, %	Numărul tranzacțiilor	
	2016	2017		2017	2016
Vânzare - cumpărare (interactiv)	4,14	2,74	57,48	453	71
Vânzare - cumpărare (negociere directă)	2,01	-	-	2	-
Licitație cu strigare (pachet unic)	5,28	2,02	42,52	32	36
TOTAL	11,43	4,76	100	487	107

La finele lui 2017 în cadrul MTF figurau 3 poziții deschise de vânzare a 109.655 valori mobiliare emise de 3 emitenți, iar poziții deschise la procurare nu au fost înregistrate.

Tranzacțiile efectuate în afara pieței reglementate și MTF

Valoarea totală a tranzacțiilor derulate în afara pieței reglementate și MTF a scăzut față de 2016 cu 41,28%, iar numărul tranzacțiilor s-a majorat cu 80,52%. Numărul valorilor mobiliare tranzacționate - 37,32 mil. unități.

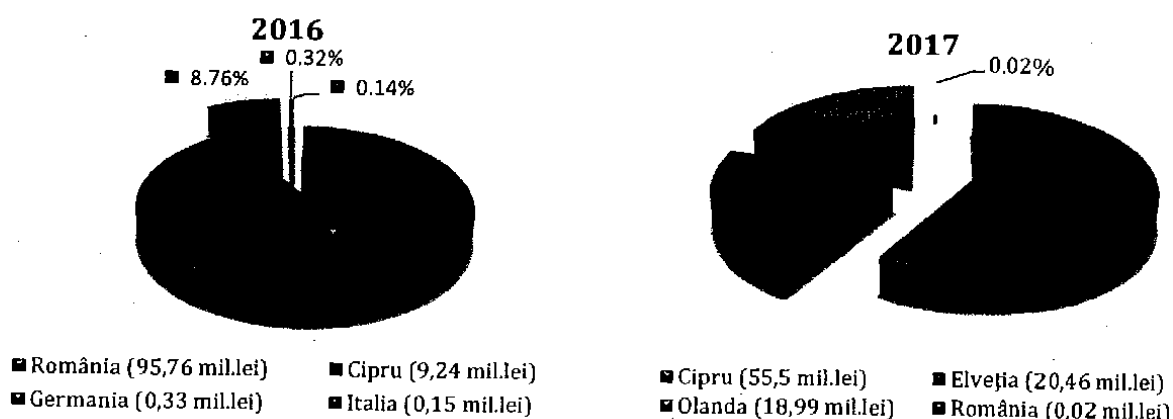
Analiza structurii tranzacțiilor derulate în afara pieței reglementate și MTF arată că cel mai semnificativ volum revine tranzacțiilor de achiziționare a valorilor mobiliare ca rezultat al reorganizării emitentului (50,1%), urmat de tranzacțiile de vânzare - cumpărare (23,6%).

Tabelul nr. 12 Structura tranzacțiilor derulate în afara pieței reglementate și MTF

	Volumul tranzacțiilor, mil. lei		Ponderea, %	Numărul tranzacțiilor	
	2016	2017	2017	2016	2017
Vânzare - cumpărare	96,8	109,3	23,6	3627	885
Depuneri de valori mobiliare ca aport la capitalul social	620,5	3,0	0,7	2	2
Moșteniri	8,9	3,1	0,7	630	844
Donații	17,3	21,0	4,6	151	140
Sucesiune a valorilor mobiliare în urma dizolvării sau reorganizării acționarului persoană juridică	7,1	11,6	2,5	10	12
Retragerea obligatorie de către acționarul majoritar a valorilor mobiliare deținute de acționarii minoritari în condițiile art.30 și art.31 din Legea nr. 171/2012	9,2	25,4	5,5	6809	18377
Achiziționarea valorilor mobiliare ca rezultat al reorganizării	0	230,9	50,1	0	30
Alte tranzacții	25,6	56,9	12,3	64	96
TOTAL	785,4	461,2	100	11293	20386

1.6. PARTICIPAREA INVESTITORILOR STRĂINI PE PIAȚA DE CAPITAL**Investiții străine pe piața primară**

Valoarea totală a investițiilor străine atrase prin intermediul pieței primare în 2017 este în descreștere cu 9,97% comparativ cu nivelul consemnat la finele anului 2016, înregistrând valoarea de 94,97 mil. lei, ceea ce constituie aproximativ 20,52% din valoarea totală a emisiunilor de acțiuni. Investițiile străine au fost atrase prin intermediul emisiunilor închise de valori mobiliare, partea majoritară a acestora fiind efectuată de către investitorii din Cipru (58,44%).

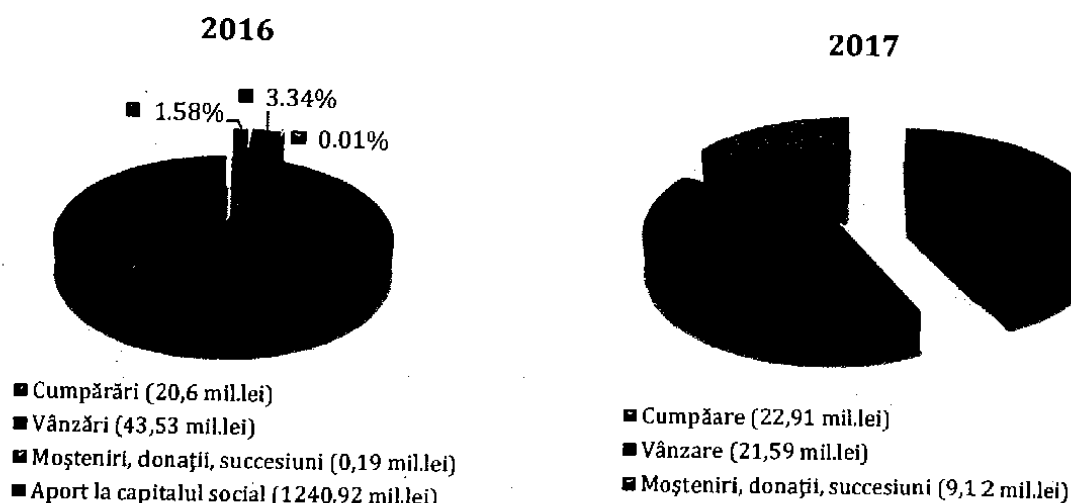
Diagrama nr. 3. Structura investițiilor atrase de către societățile pe acțiuni după originea investitorilor străini

Investiții străine pe piața secundară

Valoarea totală a investițiilor străine atrase prin intermediul pieței secundare în 2017 este în descreștere cu circa 95,89% comparativ cu nivelul consemnat la finele anului 2016, înregistrând valoarea de 53,62 mii lei, ceea ce constituie aproximativ 9,51% din valoarea totală a tranzacțiilor derulate pe piața secundară.

După structura tranzacțiilor cu implicarea persoanelor fizice și juridice nerezidente cea mai semnificativă pondere revine tranzacțiilor de cumpărare urmat de tranzacțiile de vânzare.

Diagrama nr. 4. Structura tranzacțiilor derulate cu participarea investitorilor

Tabelul nr. 13 Structura tranzacțiilor derulate de investitorii străini după țara de origine

Țara	cumpărări		vânzări		Țara	cumpărări		vânzări			
	Volu m, lei	Pondere a în volumul total, %	Țara	Volum , lei		Pondere a în volumul total, %	Țara	Volum, lei	Pondere a în volumul total, %	Țara	Volum , lei
Insulele Virgine Britanice	10,4	49,76	SUA	34,68	79,67	Germania	8,74	38,15	Canada	13,68	63,36
România	8,83	42,25	Ungaria	3,36	7,72	Elveția	6,55	28,59	Rusia	3,16	14,64
Marea Britanie	1,31	6,27	Marea Britanie	2,44	5,61	Austria	3,61	15,76	Grecia	1,46	6,76
Regatul Țărilor de Jos	0,16	0,77	Germania	1,36	3,12	Cipru	2,47	10,78	Marea Britanie	1,27	5,88
Rusia	0,11	0,53	Franța	0,87	2,00	Irak	1,46	6,37	Ungaria	0,78	3,61
Irak	0,03	0,14	Cipru	0,3	0,69	Regatul Țărilor de Jos	0,06	0,26	Cipru	0,42	1,95
SUA	0,02	0,10	România	0,28	0,64	Italia	0,02	0,09	Austria	0,37	1,71
Ucraina	0,02	0,10	Ucraina	0,08	0,18	SUA	0,001	0,00	Ucraina	0,26	1,20
Altele	0,02	0,10	Altele	0,16	0,37	Altele	0	0,00	Altele	0,19	0,88
TOTAL	20,9	100,00	TOTAL	43,53	100,00	TOTAL	22,91	100,00	TOTAL	21,59	100,00

În 2017 pentru investitorii străini sectorul bancar a fost cel mai atractiv, înregistrându-se 15 tranzacții în volum de 20,48 mil. lei sau 38,19% din volumul total de tranzacții efectuate cu implicarea nerezidenților.

1.7. REZULTATELE FINANCIARE ALE SOCIETĂȚILOR PE ACȚIUNI

În conformitate cu prevederile legislației în vigoare 572 societăți pe acțiuni (dintre care 45 emitenți sunt entități de interes public și 527 emitenți ale căror valori mobiliare sunt tranzacționate în cadrul MTF) sunt obligate să dezvăluie public raportul anual al emitentului, dintre care doar 265 au prezentat rapoarte către CNPF (45 entități de interes public și 220 emitenți ale căror valori mobiliare sunt tranzacționate în cadrul MTF).

Urmare a examinării rapoartelor anuale (prezentate pentru anul de gestiune 2016), s-a constatat că 33 (12,5%) societăți pe acțiuni au înregistrat valoarea capitalului propriu inferioară valorii capitalului social, iar 3 societăți au încheiat anul de gestiune cu valoarea capitalului propriu negativă. Din numărul total de societăți pe acțiuni care au prezentat rapoarte, 135 au înregistrat profit, iar 29 au anunțat dividende.

Tabelul nr. 14 Profitul net și dividendele anunțate de SA

	SA care au prezentat rapoarte	SA care au înregistrat profit	Valoarea profitului	SA care au anunțat dividende	Valoarea dividendelor
2015	340	182	2,2 mld. lei	41	553,54 mil. lei
2016	265	135	2,03 mld. lei	29	433,03 mil. lei

1.8. ACTIVITATEA PERSOANELOR LICENȚIATE ȘI AUTORIZATE PE PIAȚA DE CAPITAL

Bursa de Valori a Moldovei (BVM) și Depozitarul Național de Valori Mobiliare (DNVM)
În 2017 BVM și DNVM au continuat activitatea în temeiul licenței de operator de piață, autorizației de piață reglementată și autorizației de MTF și, respectiv, licenței de depozitar central. Numărul membrilor atât ai pieței reglementate, cât și ai MTF a constituit 16 membri.

Tabelul nr. 15 Indicatorii activității BVM și DNVM, mil. lei

	2016		2017		2017/2016 (+,-)	
	BVM	DNVM	BVM	DNVM	BVM	DNVM
Capital propriu	4,41	2,66	3,21	2,30	-1,2	-0,36
Profit (pierdere) net	0,25	0,27	-1,2	-0,36	-0,95	-0,63

Societățile de investiții nebancale și bancare

În 2017 societățile de investiții (8 societăți bancare și 8 societăți nebancale) au activat în baza licențelor pentru dreptul de a presta servicii și activități de investiții pe piața de capital.

Tabelul nr. 16 Tranzacții derulate prin intermediul societăților de investiții, mil. lei

Indicatori	2016			2017			Total 2017/2016, %
	SI bancare	SI nebancale	TOTAL	SI bancare	SI nebancale	TOTAL	
Piața reglementată							
Nr. tranzacțiilor*	126	397	523	149	521	670	128,11
Volumul tranzacțiilor	358,63	322,37	681,0	38,71	157,22	195,93	28,77
MTF							

Nr. tranzacțiilor*	20	950	970	15	199	214	22,06
Volumul tranzacțiilor	0,59	22,27	22,86	0,39	9,14	9,53	41,69
În afara pieței reglementate și MTF							
Nr. tranzacțiilor	2	2288	2290	1	239	240	10,48
Volumul tranzacțiilor	0,87	35,15	36,02	1,43	67,88	69,31	192,42

*Numărul și volumul tranzacțiilor au fost calculate cumulativ, atât din partea vânzătorului, cât și a cumpărătorului

Potrivit rezultatelor reflectate în rapoartele anuale, societățile de investiții se caracterizează prin următorii indicatori.

Tabelul nr. 17 Indicatorii societăților de investiții, mil. lei

	2016		2017		2017/2016 (+,-)	
	SI bancare	SI nebancaire	SI bancare	SI nebancaire	SI bancare	SI nebancaire
Capital propriu	11.372,53	41,39	12.299,44	35,48	+926,91	-5,91
Profit (pierdere) net	1.262,8	3,13	1.416,41	0,21	+153,61	-2,92

Societățile de registru

În 2017 societățile de registru au activat în baza autorizațiilor pentru dreptul de a desfășura activitatea de ținere a registrelor deținătorilor de valori mobiliare, consultanță și servicii privind relațiile corporative, prestând servicii de ținere a registrului pentru 1782 societăți pe acțiuni. Cerințele obligatorii față de capitalul propriu minim pentru desfășurarea activității de ținere a registrului (1,0 mil. lei) și fondul de garanție (0,3 mil. lei) au fost respectate de toate societățile de registru.

Tabelul nr. 18 Indicatorii societăților de registru, mil. lei

	2016	2017	2017/2016 (+,-)
Capital propriu	12,7	11,85	-0,85
Profit (pierdere) net	0,2	0,6	+0,4
Fondul de garanție	4,1	3,09	-1,01

2. PIAȚA DE ASIGURĂRI

2.1. REGLEMENTARE

Activitatea de reglementare a continuat în 2017 prin elaborarea și modificarea cadrului normativ care s-a concretizat prin următoarele acte:

Tabelul nr. 19 Reglementări în domeniul pieței de asigurări

Nr. ord.	Actul legislativ / normativ	Conținutul succint
1.	Legea privind modificarea și completarea unor acte legislative (nr.60 din 06.04.2017)	Legea are drept scop asigurarea bunei implementări a Directivei 2004/113/CE din 13.12.2004 privind implementarea principiului egalității de tratament între bărbați și femei în ceea ce privește accesul la bunuri și servicii și furnizarea de bunuri și servicii, precum și beneficiilor nediferențiate pe criteriu de sex, oferind posibilitatea aplicării metodologiilor utilizate în cadrul țărilor membre UE de formare a primelor, tarifelor și beneficiilor, în cadrul contractelor din categoria "asigurări de viață".
2.	Legea pentru modificarea și completarea articolului 29 din Legea nr.407/2006 cu privire la asigurări (nr.242 din 23.11.2017)	Legea are drept scop reglementarea detaliată a procedurii de anulare, emitere și vânzare a participațiilor calificate procurate și deținute cu nerespectarea cerințelor privind calitatea acționariatului în capitalul asigurătorilor, procedura privind aplicarea restricțiilor asupra drepturilor acționarilor asigurătorilor, inclusiv și dispoziții conform cărora persoanele față de care s-au dispus măsurile restrictive nu mai pot deține, direct sau indirect, noi acțiuni ale asigurătorilor (reasigurătorilor). Legea reglementează și dreptul CNPF de a prelua ea însăși sau de a delega gestiunea acțiunilor suspendate și a celor nou-emise unei societăți de investiții, selectate în urma unui concurs organizat transparent de către aceasta, în cazurile când drepturile suspendate periclitează guvernarea corporativă a asigurătorilor (reasigurătorilor).
3.	Regulamentul privind cerințele față de programul de reasigurare al asigurătorului și regulile de contractare a reasigurărilor (Hotărârea nr.17/6 din 21.04.2017)	Regulamentul asigură conformarea cadrului normativ în asigurări Principiului IAIS nr.13 "Reasigurarea și alte forme de transfer a riscurilor" care stabilește politici și proceduri de care trebuie să dispună asigurătorii, precum și abordările autorităților de supraveghere pentru evaluarea politicilor de reasigurare a asigurătorilor supravegheați. Regulamentul obligă asigurătorul să adopte și să implementeze un program eficient de reasigurare pentru fiecare an financiar, care va avea la bază respectarea cerințelor de natură prudentială prevăzute de legislația în vigoare, adecvarea programului de reasigurare la profilul de risc al asigurătorului, evitarea concentrării riscurilor, precum și transferarea efectivă a riscurilor.
4.	Modificarea și completarea Regulamentului privind marjele de solvabilitate și coeficientul de lichiditate ale asigurătorilor (reasigurătorilor) (Hotărârea nr.17/5 din 21.04.2017)	Modificările și completările date au drept scop fortificarea situației financiare a asigurătorilor prin modificarea regulilor de dispersie a activelor admise să reprezinte rezervele de asigurare, introducerea marjei de solvabilitate minimă de garantare pentru societățile de asigurare care nu dețin licență pentru practicarea activității de asigurare de viață sau generale, precum și includerea unor noi categorii de active eligibile și revizuirea plafoanelor la unele categorii de active.
5.	Modificarea și completarea Hotărârii CNPF nr.50/8 din	Modificările și completările date au drept scop implementarea evidenței centralizate de către BNAA (Biroul Național al

	30.11.2012 cu privire la procesarea electronică a documentelor de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto (Hotărârea nr.23/3 din 26.05.2017)	Asiguratorilor de Autovehicule) a dosarelor de daune „Carte Verde”, deschise urmare a producerii accidentelor rutiere în străinătate de către deținătorii de certificate de asigurare „Carte Verde”, emise de membrii titulari ai BNAA și a lichidării daunelor de către aceștia.
6.	Modificarea și completarea Regulamentului privind gradualizarea sancțiunilor aplicate asiguratorului (reasiguratorului) sau brokerului de asigurare și/sau reasigurare (Hotărârea CNPF nr.24/3 din 09.06.2017)	Modificările și completările date au drept scop instituirea sancțiunii pentru neinformarea autorității de supraveghere privind existența factorilor care duc la înrăutățirea situației financiare sau existența riscurilor de apariție a acestora în următoarele 90 de zile, precum și pentru eliberarea/distribuirea polițelor de asigurare de către persoane care nu dețin certificate de calificare sau a cărui certificat este cu termenul expirat.
7.	Modificarea Hotărârii CNPF nr.26/10 din 13.06.2013 cu privire la primele de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto (Hotărârea nr.41/6 din 15.09.2017)	Modificarea este determinată de rezultatele obținute în baza datelor statistice furnizate de societățile de asigurare acumulate pentru ultimele 10 semestre în acest sens, prin aplicarea metodelor actuariale, au fost obținute valorile noi ale primei de bază.

2.2. AUTORIZARE ȘI LICENȚIERE

La data de 31.12.2017 licențe pentru a desfășura activitate profesionistă pe piața de asigurări dețineau 76 de entități, înregistrându-se o reducere cu 10 entități pe parcursul anului.

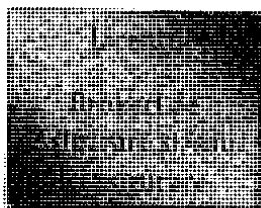
Tabelul nr. 20 Numărul entităților licențiate pe piața de asigurări

	31.12.2016	31.12.2017
Societăți de asigurare	16	16
Brokeri de asigurare și/sau reasigurare	70	60
TOTAL	86	76

Conform datelor Registrului de stat al licențelor eliberate, suspendate și retrase, în cadrul activității de autorizare în domeniul asigurărilor au fost operate următoarele modificări:

- 1 licență acordată (CA „INTACT ASIGURĂRI GENERALE” SA)
- 1 licență retrasă (CA "SIGUR-ASIGUR" SA)
- 121 licențe reperfectate
- 8 avize pentru înregistrarea de stat a modificărilor operate în documentele de constituire și în datele înscrise în Registrul de stat al persoanelor juridice
- 1 aviz cu privire la aprobarea metodologiei de repartizare a cheltuielilor comune
- 1 aviz privind majorarea capitalului social
- 4 avize privind dobândirea participațiilor calificate în capitalul social al asiguratorului
- 1 aviz privind radierea din Registrul de stat al persoanelor juridice (CA „SIF” S.A.)
- 11 avize pentru numirea a 24 persoane cu funcție de răspundere ale societăților de asigurare

- 6 licențe acordate (BAR "AXA-BROKER" SRL, BAR "PRO CREDO GRUP" SRL, BA „BROKER EXPERT” SRL, BAR „INSURANCE GROUP AND PARTNERS”, BAR „WEB BROKER” SRL, BAR "INSURANCE ING BROKER" SRL)
- 11 licențe retrase
- 1 anulare a suspendării licenței (BAR „HERMINA” SRL)
- 25 licențe reperfectate

Tabelul nr. 21 Atestarea specialiștilor

Specialiști atestați în domeniul asigurărilor	Numărul specialiștilor ce au obținut certificate de calificare în	Numărul specialiștilor ce dețin certificate de calificare
	2017	la 31.12.2017
	28	57

2.3. MONITORIZARE ȘI CONTROL

Supravegherea activității participanților profesioniști la piața de asigurări a inclus realizarea activităților referitoare la verificarea respectării legalității și regularității, mai cu seamă în partea ce ține de:

- modul de formare și menținere a rezervelor tehnice de asigurare potrivit activității desfășurate;
- modul de calcul și raportare a marjelor de solvabilitate și coeficientului de lichiditate;
- respectarea cerințelor privind categoriile de active admise să reprezinte rezervele tehnice de asigurare și marja de solvabilitate;
- insuficiența activelor eligibile pentru a acoperi, ținând cont de limitele de dispersie stabilite, rezervele tehnice de asigurare și marja de solvabilitate minimă;
- respectarea propriilor reglementări privind cheltuielile de achiziție, în partea ce ține de calcularea/achitarea comisionului sau altor retribuții pentru contractele de asigurare încheiate;
- respectarea desfășurării activității asigurătorilor conform condițiilor de licențiere.

Supravegherea activității participanților profesioniști la piața de asigurări a fost efectuată atât prin monitorizarea performanței lor pe baza analizei rapoartelor financiare și specializate, precum și prin efectuarea controalelor.

Monitorizarea participanților profesioniști la piața de asigurări

Tabelul nr. 22 Numărul rapoartelor prezentate

Indicatori	Perioada de gestiune	
	2016	2017
Raport financiar-contabil al societăților de asigurare	31	34
Raport statistic nr.1 - asigurare	61	67
Raport specializat privind activitatea de bază a asigurătorului	61	67
Raport privind rezervele tehnice ale asigurătorului	61	67
Raport privind marjele de solvabilitate și coeficientul de lichiditate ale asigurătorului	61	67
Raport lunar privind asigurarea obligatorie de răspundere civilă a deținătorilor de autovehicule și asigurarea internațională „Carte Verde”	290	319

Raport specializat FMI	122	134
Raport privind contractele cu reasigurătorii		16
Raport financiar - contabil și specializat al brokerilor în asigurări	638	599
Raport financiar - contabil și specializat al agenților în asigurări	864	817
Total rapoarte financiare și specializate:	2189	2187

Tabelul nr. 23 Măsuri de supraveghere întreprinse de CNPF

	Numărul măsurilor de supraveghere întreprinse în teren	Numărul măsurilor de supraveghere întreprinse din oficiu
2016	24	1
2017	25	1

Controlul participanților profesioniști la piața de asigurări

În 2017 CNPF a efectuat 25 controale tematice, 5 inspecții în teren și 1 analiză din oficiu în domeniul asigurărilor.

Tabelul nr. 24 Numărul controalelor efectuate

Indicatori	Perioada de gestiune	
	2016	2017
Numărul controalelor complexe	-	-
Numărul controalelor tematice	30	25
Numărul deciziilor/ordonanțelor aprobate	29/9	16/3

Tabelul nr. 25 Măsuri de supraveghere întreprinse de CNPF

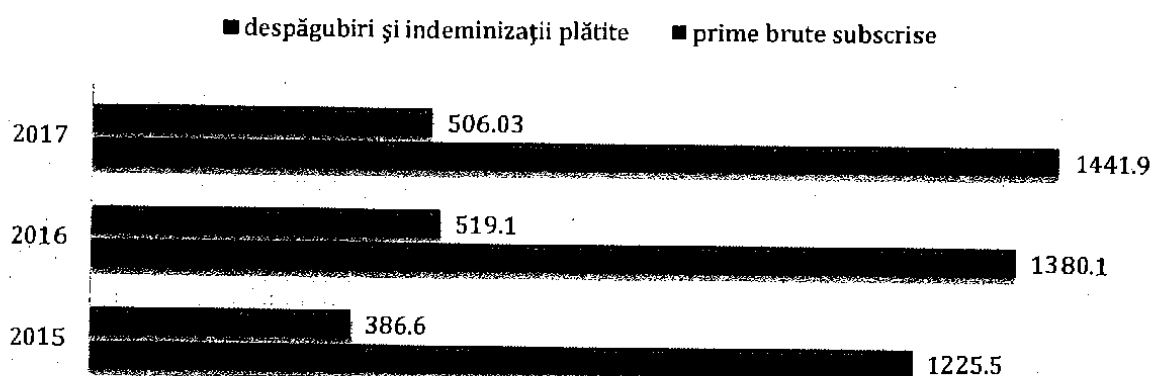
	Numărul măsurilor de supraveghere întreprinse în teren	Numărul măsurilor de supraveghere întreprinse din oficiu	Numărul măsurilor de supraveghere întreprinse în teren	Numărul măsurilor de supraveghere întreprinse din oficiu
2016	24	1	24	1
2017	25	1	25	1

2.4. INDICATORI DE PERFORMANȚĂ

În 2017 piața de asigurări a consemnat o evoluție ascendentă a principalului indicator - prime brute subscrise, care a înregistrat o valoare totală de 1441, 90 mil.lei. Măsurată în termeni nominali valoarea primelor brute s-a majorat cu aproximativ 4,48% comparativ cu anul precedent.

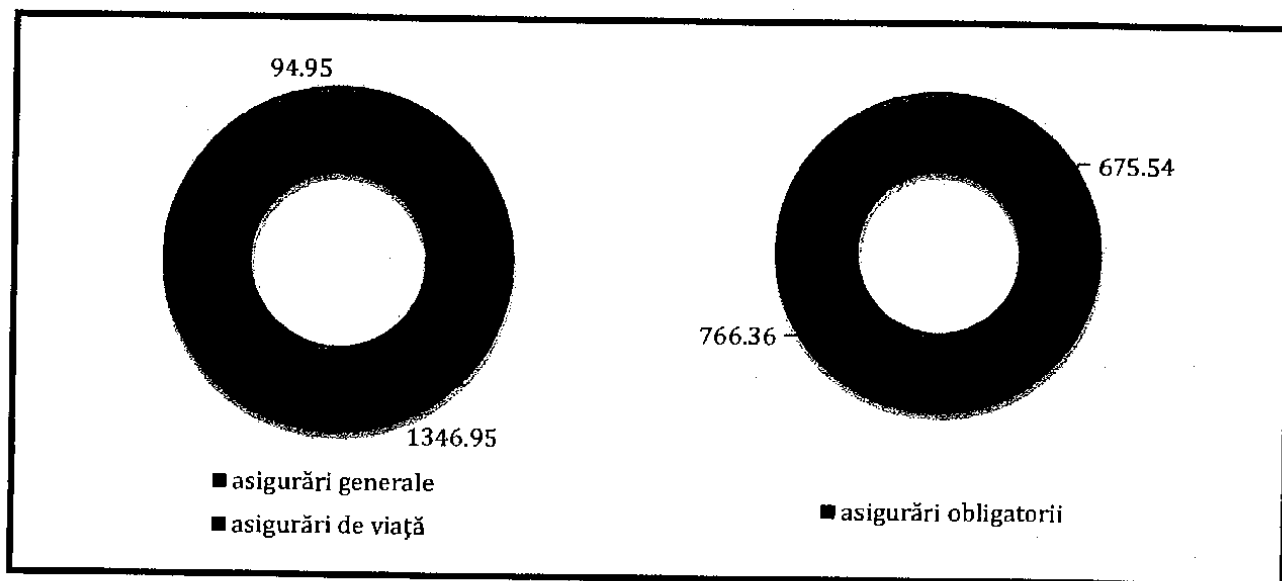
Pe parcursul anului, societățile de asigurare au plătit despăgubiri și indemnizații de asigurare în valoare totală de 506,03 mil.lei, înregistrând o ușoară descreștere nominală cu 2,51% comparativ cu nivelul anului precedent. Raportul despăgubirilor de asigurare față de primele subscrise a constituit 35,09%, înregistrând o diminuare cu circa 2,52 puncte procentuale comparativ cu nivelul din 2016.

Diagrama nr. 5. Evoluția primelor brute subscrise și despăgubirilor și indemnizațiilor plătite, mil.lei

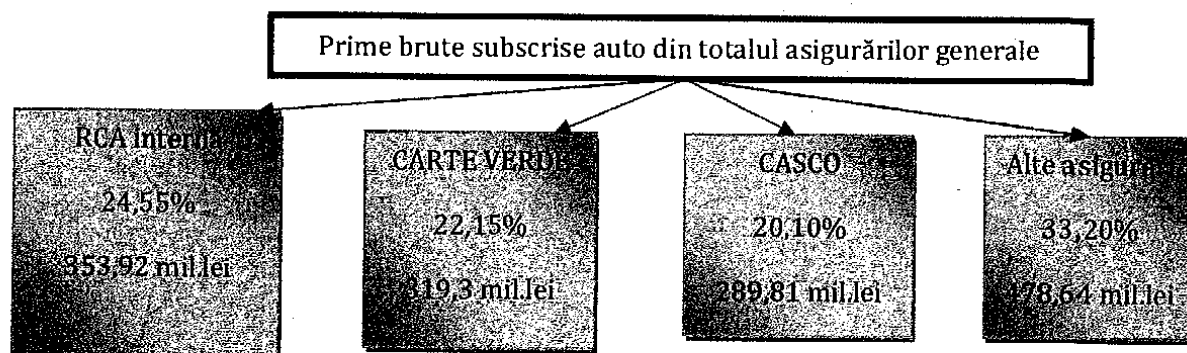

Cu referire la structura sa, similar anului precedent, piața a rămas orientată spre asigurări generale, care a constituit aproximativ 93,42% (93,54%, 2016) din volumul total al primelor brute subscrise. Asigurările de viață au reprezentat 6,58% (6,46%, 2016) din volumul total al primelor brute subscrise. În 2017, asigurările obligatorii au reprezentat 46,85%, iar asigurările facultative au acoperit 53,15% din volumul primelor brute subscrise pe piața de asigurări.

Diagrama nr. 6. Structura pieței de asigurări, mil.lei

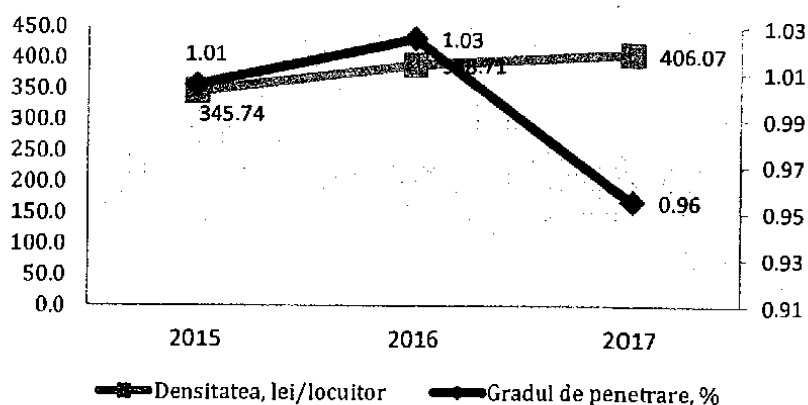
Valoarea cumulativă a despăgubirilor de asigurare plătite pentru asigurările auto (Asigurările de răspundere civilă auto (RCA internă și Carte Verde) și Asigurările de vehicule terestre (CASCO)) a constituit 418,79 mil. lei sau 82,76% din totalul despăgubirilor plătite pe asigurările generale directe (506,03 mil. lei).

Densitatea primei de asigurare pe cap de locuitor este un indicator care exprimă scara de utilizare a produselor de asigurare de către populație. În 2017 prima pe cap de locuitor era de aproximativ 406,07 lei/locuitor, o creștere de 17,36 lei comparativ cu anul precedent.

Gradul de penetrare a asigurărilor, exprimat ca raport între primele brute subscrise și PIB, a înregistrat nivelul de 0,96%, fapt ce atestă o descreștere a acestui indicator comparativ cu 2016 cu 0,07

puncte procentuale. Diminuarea cotei pieței de asigurări în PIB se datorează ritmului superior de creștere a PIB comparativ cu volumul primelor de asigurare.

Diagrama nr. 8. Evoluția gradului de penetrare și densității asigurărilor

2.5. ACTIVITATEA SOCIETĂȚILOR DE ASIGURARE

Activul total al societăților de asigurare a continuat să se majoreze pe parcursul anului 2017 comparativ cu 2016, situându-se la data de referință la un nivel de circa 3292,19 mil. lei. Majorarea a activului a avut loc ca urmare a majorării activelor nete și capitalului social.

Tablelul nr. 27 Indicatori principali privind activitatea societăților de asigurare

Indicatori	2016 mil. lei	2017 mil. lei	2017 / 2016 mil. lei	2017 / 2016 %	
Active totale	3210,68	3292,19	81,51	102,54	
Active nete	1304,42	1373,88	69,46	105,33	
Capitalul social	562,71	594,18	31,47	105,59	
Rezerve tehnice	în asigurări generale	992,09	991,29	-0,80	99,92
	în asigurări de viață	560,57	578,24	17,67	103,15
Profit până la impozitare	108,79	68,47	-40,32	62,94	

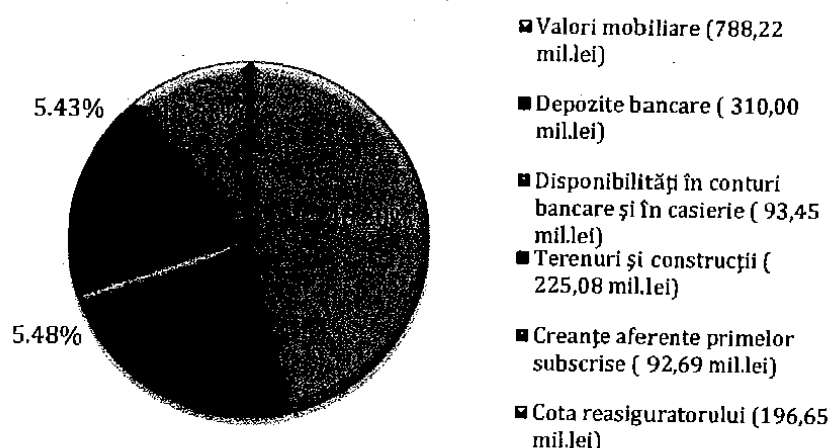
Investițiile în capitalul social al asigurătorilor autohtoni efectuate de persoane nerezidente au constituit la finele anului de referință 108,60 mil. lei, diminuându-se cu 48,38% față de anul precedent. Cota deținută de persoanele nerezidente în totalul capitalului social achitat al societăților de asigurare reprezintă 18,27%, diminuându-se cu 19,13 puncte procentuale comparativ cu 2016.

Tabelul nr. 28 Lista societăților de asigurare cu capital străin

Societăți de asigurare	Tara de origine a investitorului străin	Capitalul social, mil. lei	Capitalul străin în capitalul social, mil. lei	Cota parte a capitalului străin în capitalul social, %
DONARIS VIENNA INSURANCE GROUP S.A.	Austria	50,69	50,68	99,98
„GRAWE CARAT ASIGURĂRI” S.A.	Austria, România	57,38	56,90	99,16
„TRANSELT” S.A.	Marea Britanie	15,0	0,42	2,81
„ASITO” S.A.	Marea Britanie, Ucraina, Federația Rusă, Macedonia, Austria	46,5	0,60	1,3

Conform normelor în vigoare aferente modului de garantare a solvabilității, asigurătorii sunt obligați să acopere cu active admise rezervele de asigurare și o treime din mărimea marjei de solvabilitate minime. Astfel, activele admise să reprezinte Fondul asiguraților trebuie să corespundă principiilor de diversitate, rambursabilitate, rentabilitate și lichiditate. Categoriile de active admise să acopere Fondul asiguraților se prezintă în diagrama ce urmează. Pentru

Diagrama nr. 9. Structura activelor care reprezintă rezervele de asigurare și o treime din marja de solvabilitate minimă

acoperirea riscurilor asumate prin contractele de asigurare și reasigurare și pentru asigurarea permanentă a solvabilității și lichidității, societățile de asigurare trebuie să investească cu prudență în anumite categorii de active admise să reprezinte rezervele de asigurare și o treime din marja de solvabilitate minimă, respectând criteriile de dispersie a plasamentelor conform normelor stabilite.

Reasigurarea ca instrument de transfer al riscurilor unei societăți de asigurare către o societate de reasigurare, conduce la îmbunătățirea situației financiare a cedentului prin reducerea riscurilor tehnice, diversifică și omogenizează portofoliul de asigurări și creează capacitate suplimentară de asigurare.

Valoarea totală a primelor cedate în reasigurare în 2017 a constituit 291,57 mil. lei, înregistrând o creștere nominală de 18,03 mil. lei față de 2016.

Tabelul nr. 29 Indicatori principali privind activitatea de reasigurare, mil. lei

Indicatori	2016			2017			Total (+,-) 2017/2016
	Asigurări generale	Asigurări de viață	TOTAL	Asigurări generale	Asigurări de viață	TOTAL	
Prime cedate în reasigurare	305,9	3,7	309,6	287,51	4,06	291,57	-18,03
Prime încasate pe riscurile primite în reasigurare	-1,0	0,0	-1,0	0,23	0	0,23	1,23
Ponderele primelor cedate în reasigurare în prime brute subscrise (%)	22,16	0,27	22,43	19,94	0,28	20,22	-2,21

În 2017 9 societăți de asigurare au desfășurat activitatea în domeniul asigurării subvenționate a riscurilor de producție în agricultură. Astfel, au fost emise 472 polițe de asigurare subvenționate a riscurilor de producție în agricultură cu suma asigurată de 343,61 mil. lei. Valoarea cumulativă a primelor brute subscrise a constituit 10,73 mil. lei, înregistrând o diminuare cu 4,27 mil. lei față de valoarea înregistrată în 2016. Despăgubirile de asigurare au însumat 1,98 mil. lei, consemnând o descreștere cu 9,09 mil. lei față de anul precedent.

Tabelul nr. 30 Prime brute subscrise și despăgubiri achitate pentru asigurarea subvenționată a riscurilor de producție în agricultură, pe obiecte de asigurare, mil. lei

Obiecte asigurate	Prima totală de asigurare, mil. lei	Inclusiv achitată de		Ponderele în totalul încasărilor, %	Despăgubiri de asigurare achitate, mil. lei	Ponderele în totalul despăgubirilor, %
		Producătorul agricol	Stat			
Recolta	8,66	4,42	4,07	80,77	1,90	96,08
Plantații	0,46	0,27	0,13	4,29	0,00	0,00
Animale	1,60	0,81	0,65	14,94	0,08	3,92
TOTAL	10,73	5,51	4,84	100,00	1,98	100,00

Mijloacele financiare alocate pentru plata primelor de asigurare au constituit 4,84 mil. lei (7,5 mil. lei, 2016), înregistrând o scădere a interesului producătorilor agricoli pentru acest tip de asigurare.

2.6. ACTIVITATEA INTERMEDIARILOR ÎN ASIGURĂRI ȘI/SAU REASIGURĂRI

În condițiile legislației în vigoare intermediarii în asigurări sunt agenții de asigurare, agenții bancassurance și brokerii de asigurare și/sau reasigurare.

Conform rapoartelor specializate ale acestora s-au consemnat următoarele:

- primele de asigurare intermediare de brokeri au constituit 453,20 mil. lei (436,63 mil. lei, 2016), înregistrând ponderea de 31,43% (31,64%, 2016) din totalul primelor brute subscrise;
- veniturile din activitatea de intermediere au constituit 167,66 mil. lei (150,20 mil. lei, 2016);
- numărul de contracte intermediare de brokeri – 455 898 (398 392, 2016)
- primele de asigurare intermediare de agenții bancassurance au constituit 9,91 mil. lei (6,93 mil. lei, 2016), înregistrând ponderea de 0,69% (0,5%, 2016) din totalul primelor brute subscrise.

2.7. FONDUL DE PROTECȚIE A VICTIMELOR STRĂZII ȘI FONDUL DE COMPENSARE

❖ Fondul de protecție a victimelor străzii funcționează în condițiile Legii cu privire la asigurări și are drept scop protejarea persoanelor păgubite ca urmare a accidentelor produse de autovehicule ai căror posesori nu au respectat obligația de asigurare obligatorie de răspundere civilă auto, precum și de autovehicule neidentificate și/sau obținute pe cale ilicită.

Conform datelor raportului prezentat, s-au consemnat următoarele:

- în Fondul de protecție a victimelor străzii au fost transferate contribuții bănești în valoare totală de 7,08 mil. lei (6,54 mil. lei, 2016);
- au fost soluționate 208 cereri/reclamații de despăgubire din partea persoanelor păgubite urmare a accidentelor de autovehicule în care autorul și/sau autovehiculul au rămas neidentificați sau posesorul autovehiculului nu deținea asigurarea obligatorie de răspundere civilă auto, fiind achitate prejudicii în valoare de 4,37 mil. lei (4,98 mil. lei, 2016);
- a fost formată rezerva de daune declarate, dar nesoluționate, în sumă totală de 4,57 mil. lei, pentru 99 de solicitări, care urmează a fi regularizate.

❖ Fondului de compensare este administrat de Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule în strictă conformitate cu Regulamentul general al Consiliului Birourilor.

Conform datelor raportului prezentat, s-au consemnat următoarele:

- societățile de asigurare au transferat contribuții bănești în sumă totală de 16,02 mil. lei, fiind, în același timp, efectuate plăți în sumă de 8,85 mil. lei (în descreștere cu 1,07 mil. lei față de 2016);
- a fost formată rezerva de daune declarate, dar nesoluționate, în suma totală de 8,97 mil. lei, pentru 67 de solicitări, care urmează a fi regularizate.

3. SECTORUL DE CREDITARE NEBANCARĂ

3.1. REGLEMENTARE

Activitatea de elaborare a reglementărilor în vederea creării și/sau completării cadrului legal pentru desfășurarea în mod corespunzător a activității entităților sectorului de creditare nebanclară, reglementate și supravegheate de CNPF, a generat următoarele rezultate finale:

Tablelul nr. 31 Reglementări în sectorul de creditare nebanclară

Nr. ord.	Actul legislativ / normativ	Conținutul succint
1.	Legea pentru modificarea și completarea Legii asociațiilor de economii și împrumut (nr.216 din 23.11.2017)	Legea presupune dezvoltarea sistemului asociațiilor de economii și împrumut (AEI) prin promovarea celor mai bune practici în domeniu pentru a răspunde provocărilor generate de accesul la finanțare pe termen lung, protejarea depunătorilor de economii, asigurarea stabilității sistemului în ansamblu său, precum și sporirea calității serviciilor. Legea prevede simplificarea procedurii de desfășurare a adunărilor generale ale membrilor AEI, micșorarea pragului minim al cvorumului necesar, completarea atribuțiilor consiliului AEI și substituirea fondului de stabilizare cu fondul de garantare a depunerilor de economii pentru compensarea persoanelor fizice în cazul lichidării silite sau insolvenței AEI.
2.	Legea cu privire la organizațiile de creditare nebanclară (nr. 1 din 16.03.2018)	Legea dată prevede stabilirea unui cadru de reglementare și supraveghere comun pentru entitățile care desfășoară activități de creditare nebanclară și are drept scop asigurarea dezvoltării durabile a sectorului organizațiilor de creditare nebanclară, prin diminuarea riscurilor sistemice și protecția drepturilor consumatorilor de servicii.
3.	Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea privind Comisia Națională a Pieței Financiare, Legea cu privire la leasing) (nr. 35 din 16.03.2018)	Legea are drept scop ajustarea cadrului juridic aferent organizării și funcționării CNPF și derivă din necesitatea creării condițiilor adecvate supravegherii sectorului de creditare nebanclară.
4.	Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Legea cu privire la BNM, Codul penal al Republicii Moldova, Legea privind birourile istoriilor de credit) (nr.149 din 14.07.2017)	Legea prevede consolidarea cadrului legal național în ceea ce privește formarea, prelucrarea, stocarea și prezentarea de către birourile istoriilor de credit a informației ce caracterizează respectarea de către debitor a obligațiilor asumate prin contractele de credit; atribuirea CNPF și BNM a împuternicirilor de supraveghere a surselor de formare a istoriilor de credit, în special în ceea ce privește calitatea și plenitudinea datelor prezentate la birourile istoriilor de credit, modul de utilizare a raportului de credit, precum și măsurile de sancționare în cazul încălcărilor constatate.
5.	Modificarea Regulamentului privind fondul de lichidități al asociațiilor de economii și împrumut (Hotărârea nr. 11/7 din 17.03.2017)	Regulamentul are drept scop operarea unor modificări la exigențele Fondului de Lichidități al AEI în scopul extinderii arealului de plasare a mijloacelor financiare ale Fondului Depunerilor de Economii și facilitarea condițiilor de obținere și valorificare de către AEI a împrumuturilor din Fondul Rezervei Instituționale și/sau Fondul Excesului de Lichidități.
6.	Instrucțiunea cu privire la	Instrucțiunea are drept scop adaptarea termenilor și noțiunilor

	raportarea asociațiilor de economii și împrumut (Hotărârea nr. 54/3 din 11.12.2017)	în toate formularele de raportare în conformitate cu noile Standarde Naționale de Contabilitate și Indicațiile metodice privind particularitățile contabilității și prezentării informațiilor în situațiile financiare ale AEÎ aprobate de Ministerul Finanțelor, precum și introducerea tuturor rapoartelor cu caracter prudential.
7.	Modificarea și completarea Instrucțiunii cu privire la raportarea organizațiilor de microfinanțare (Hotărârea nr. 54/4 din 11.12.2017)	Modificările și completările date au drept scop adaptarea termenilor și noțiunilor în toate formularele de raportare în conformitate cu noile Standarde Naționale de Contabilitate, prezentarea unor rapoarte trimestriale suplimentare și extinderea termenului de prezentare a rapoartelor trimestriale.

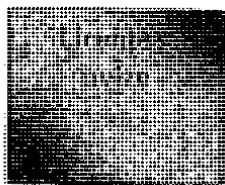
3.2. AUTORIZARE ȘI LICENȚIERE

La 31.12.2017 licențe pentru desfășurarea activității profesionale dețineau 281 de asociații de economii și împrumut, menținându-se tendința anilor precedenți de reducere a numărului asociațiilor.

Tabelul nr. 32 Numărul asociațiilor de economii și împrumut licențiate

	31.12.2016	31.12.2017
Asociații de economii și împrumut – licență de categoria A	224	216
Asociații de economii și împrumut – licență de categoria B	64	63
Asociații centrale	2	2
TOTAL	290	281

Conform datelor Registrului de stat al licențelor eliberate, suspendate și retrase, în cadrul activității de autorizare a AEÎ au fost operate următoarele modificări:

- 2 licențe acordate de categoria A (AEÎ "MICROFIN", AEÎ „CORJEUȚI”)
- 1 licență acordată de categoria B (AEÎ „COSTULENI”)
- 9 licențe retrase de categoria A (AEÎ „SEVIROVA”), (AEÎ „OLĂNEȘTI”), (AEÎ „SIPOTEANCA”), (AEÎ „BULBOCI”), (AEÎ „IZVOARE”), (AEÎ „CREDITE-COREȘTĂUȚI”), (AEÎ „ZGĂRDEȘTI”), (AEÎ „CREDITCONSUM”) și (AEÎ „BRĂVICENI-CREDIT”)
- 1 licență retrasă de categoria B (AEÎ „SCULENI”)
- 1 licență suspendată de categoria B (AEÎ „CORJEUȚI”)
- 12 avize pentru înregistrarea de stat a statutelor AEÎ în redacție nouă și a modificărilor și completărilor la statute
- 17 avize pentru înscrierea în Registrul de stat al persoanelor juridice a datelor privind directorul executiv/conducătorul filialei/lichidatorul AEÎ
- 11 avize pentru efectuarea investițiilor în valori mobiliare corporative de către AEÎ
- 1 aviz privind radierea din Registrul de stat al persoanelor juridice în rezultatul lichidării a 1 AEÎ
- 2 acorduri privind furnizarea membrilor AEÎ a serviciilor de plată în numele și pe contul societăților de plată licențiate
- 68 confirmări în funcție de administratori ai AEÎ

Tabelul nr. 33 Atestarea specialiștilor

	Numărul specialiștilor ce au obținut certificate de atestare în 2017	Numărul specialiștilor ce dețin certificate de atestare la 31.12.2017
Specialiști atestați în domeniul asociațiilor de economii și împrumut	11	1441

3.3. MONITORIZARE ȘI CONTROL

În 2017 monitorizarea activității sectorului de creditare nebancaară a avut drept obiectiv asigurarea conformării entităților la prevederile cadrului legal în domeniu, precum și asigurarea prevenirii abuzurilor și fraudelor în raporturile dintre entități și beneficiarii de servicii.

Supravegherea AEÎ a fost efectuată atât prin monitorizarea performanței lor pe baza analizei situațiilor financiare și a rapoartelor specifice, cu o atenție specială asupra respectării indicatorilor prudențiali, precum și prin efectuarea controalelor.

Monitorizarea Asociațiilor de Economii și Împrumut

Tabelul nr. 34 Numărul rapoartelor prezentate

Indicatori	Perioada de gestiune	
	2016	2017
Situații financiare anuale	285	278
Rapoarte specifice trimestriale	870	848
Rapoarte specifice lunare	510	520
Total	1665	1646

Tabelul nr. 35 Măsurile de supraveghere întreprinse de CNPF

	Supravegherea activității economice	Supravegherea activității financiare	Supravegherea activității de creditare	Supravegherea activității de servicii	Supravegherea activității de distribuție
2016	1	1	1	1	1
2017	1	1	1	1	1

Controlul Asociațiilor de Economii și Împrumut

În procesul de examinare a rapoartelor prezentate de AEÎ, acolo unde au fost identificate riscuri, CNPF, în scopul de a evalua conformitatea cu cadrul legal, a inițiat și realizat 12 controale la fața locului privind respectarea legislației în domeniu.

procentuale, respectiv cu 8,58 puncte procentuale comparativ cu 2016. Acest fapt a fost condiționat de majorarea valorii profitului net cu 59,19%.

Tabelul nr. 38 Indicatorii activității de creditare nebancaară

Indicatori	2016			2017			Total 2017/2016
	AEÎ	OM	TOTAL	AEÎ	OM	TOTAL	
Sectoare							
Nr. beneficiarilor de împrumuturi (persoane)	38044	213187	251231	40658	303280	343938	136,90
Rata de penetrare (%)	3,0	16,7	19,7	3,23	24,09	27,32	138,68
Rentabilitatea activelor (%)	4,9	9,6	9,0	4,98	13,39	12,31	136,78
Rentabilitatea capitalului propriu (%)	15,3	27,3	26,0	16,28	36,86	34,58	133,00
Profit net	31,4	451,1	482,5	40,07	728,05	768,12	159,20

3.5. ACTIVITATEA ASOCIAȚIILOR DE ECONOMII ȘI ÎMPRUMUT

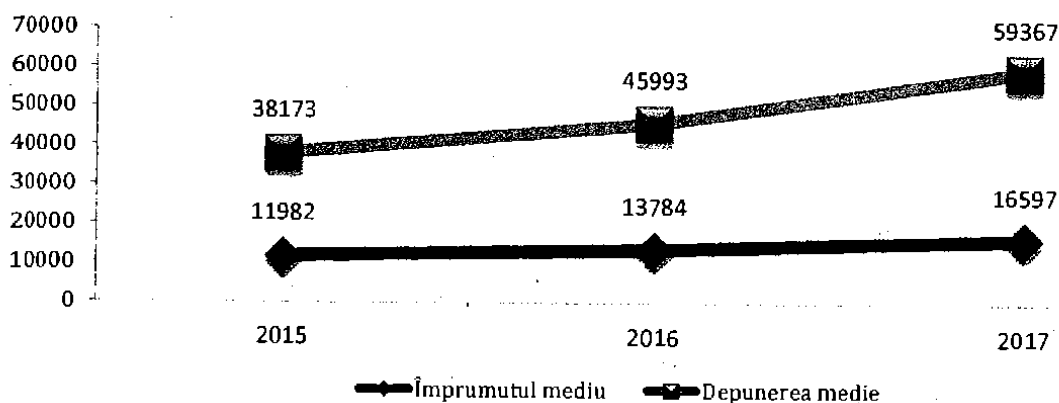
În 2017 noi membri ai AEÎ au devenit 4138 persoane, înregistrând un total de 133721 membri. Odată cu creșterea numărului membrilor AEÎ a crescut numărul beneficiarilor de împrumuturi cu 6,87% și numărul depunătorilor de economii cu 6,66%.

Tabelul nr. 39 Evoluția nr. membrilor AEÎ, beneficiarilor de împrumuturi și depunătorilor de economii

	2016			2017			Total 2017/2016, %
	Licență A	Licență B	Total	Licență A	Licență B	Total	
Nr. membrilor	62797	66786	129583	60598	73123	133721	103,19
Nr. beneficiarilor	13430	24614	38044	12966	27692	40658	106,87
Nr. depunătorilor	-	6574	6574	-	7012	7012	106,66

Din punct de vedere al evoluției valorii medii a împrumutului ce revine unui membru beneficiar de împrumut și a valorii medii a economiilor atrase sub formă de depuneri se observă un trend ascendent a acestor indicatori, consemnând în 2017 - 16597 lei și, respectiv, 59367 lei.

Diagrama nr. 11. Evoluția valorii medii a împrumuturilor și depunerilor de economii, lei

Potrivit rezultatelor reflectate în situațiile financiare, evoluția înregistrată în dezvoltarea sistemului AEÎ se caracterizează prin următorii indicatori generali de activitate.

Tabelul nr. 40 Indicatori generali privind activitatea AEÎ

Indicatori	2016 mil. lei	2017 mil. lei	2017 / 2016 (%)	2017	
				Pondere AEÎ cu licență de categoria A (%)	Pondere AEÎ cu licență de categoria B (%)
Active totale	633,2	804,35	127,03	17,14	82,86
Capital propriu	204,9	246,14	120,13	30,49	69,51
Împrumuturi acordate	524,4	674,79	128,68	17,25	82,75
Depuneri de economii	302,4	416,28	137,66	-	100,00
Credite bancare și împrumuturi primite	108,8	123,0	113,05	48,09	51,91

Valoarea totală a activelor a crescut în 2017 cu circa 27,03% comparativ cu nivelul consemnat la finele lui 2016. Majorarea activelor se datorează majorării împrumuturilor acordate cu 28,68%. Pondere maximă în structura activelor AEÎ revine împrumuturilor acordate, acestea constituind 83,89% din valoarea totală a activelor.

Tabelul nr. 41 Structura activelor AEÎ, mil. lei

	2017	
	AEÎ cu licență de categoria A (%)	AEÎ cu licență de categoria B (%)
Numerar în casierie	26,28	16,86
Numerar la conturi curente	8,23	35,60
Alte elemente de numerar	0,01	40,00
Investiții financiare, inclusiv:	88,66	14,16
- Titluri de valoare	6,03	39,97
- Depozite bancare	11,5	58,35
- Fondul de lichidități	70,53	4,86
- Alte investiții financiare	0,60	0,00
Creanțe aferente dobânzilor	12,47	10,83
Împrumuturi acordate	674,79	17,25
Provizioane pentru împrumuturi acordate și dobânzi aferente	-28,08	12,04
Imobilizări corporale și necorporale	15,44	15,80
Alte active	6,55	17,86
Total active	804,35	82,86

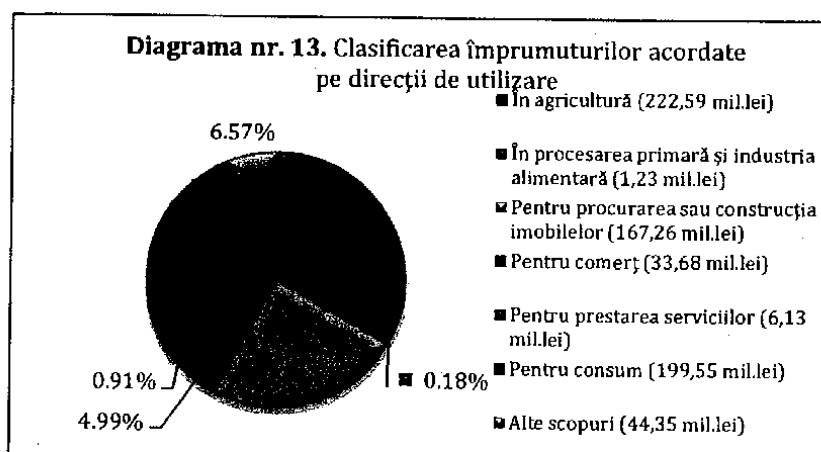
Cu referire la structura portofoliului de împrumuturi al AEÎ împrumuturile cu scadență de până la 1 an au constituit 57,76% din volumul total al împrumuturilor acordate.

Diagrama nr. 12. Scadența împrumuturilor acordate de către AEÎ, mil. lei

- Împrumuturi acordate pe termen > 1
- Împrumuturi acordate pe termen scurt < 1

Potrivit clasificării împrumuturilor acordate de către AEI pe direcții de utilizare cea mai semnificativă parte a împrumuturilor s-a acordat în domeniul agriculturii - 222,59 mil. lei, urmată de împrumuturile acordate pentru consum - 199,55 mil. lei și împrumuturile acordate pentru procurarea sau construcția imobilelor - 167,26 mil. lei.

În structura portofoliului de împrumuturi acordate al AEI, împrumuturile pentru care se respectă condițiile contractuale (standarde) reprezintă 94,13%. Rata împrumuturilor expirate a constituit 3,69%, situându-se sub nivelul maxim stabilit de WOCCU cu 1,31 puncte procentuale.

Tabelul nr. 42 Structura portofoliului de împrumuturi acordate de către AEI

Categorie	Împrumuturi acordate (total, mil. lei)		2017/2016 (%)	2017 (%)	
	2016	2017		AEI cu licență de categoria A	AEI cu licență de categoria B
Standard	501,2	635,19	126,73	17,81	82,19
Supravegheat	9,9	14,74	148,89	8,45	91,55
Substandard	4,6	8,43	183,26	7,32	92,68
Dubios	4,9	5,48	111,84	4,30	95,70
Compromis	3,8	10,95	288,16	10,60	89,40
Total	524,4	674,79	128,68	17,25	82,75

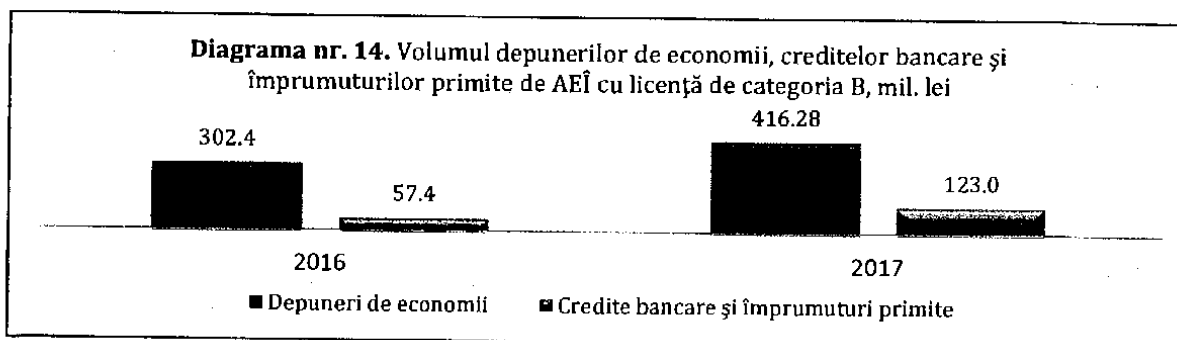
Analizând structura depunerilor de economii după termenul de scadență, se constată că AEI tind să accepte depuneri de economii pe termen scurt de până la 1 an, situație determinată de necesitatea asigurării echilibrului scadențelor în raport cu împrumuturile acordate, majoritatea din care (69%) sunt oferite pe termen scurt.

Tabelul nr. 43 Structura depunerilor de economii după termenul de scadență

Termenul de scadență	2016 (mil. lei)	2017 (mil. lei)	Ponderea (%)	
			2016	2017
Până la 1 lună	13,7	22,53	4,5	5,41
De la 1 lună până la 3 luni	26,5	33,86	8,8	8,13
De la 3 luni până la 1 an	188,0	230,84	62,2	55,45
De la 1 an până la 3 ani	65,5	114,12	21,7	27,41
De la 3 ani până la 5 ani	8,3	14,18	2,7	3,41
Peste 5 ani	0,3	0,75	0,1	0,18
Total	302,4	416,28	100,0	100,0

Rata de finanțare a împrumuturilor acordate din depunerile de economii atrase de AEI care dețin licență de categoria B este de 74,55%, consemnând o creștere cu 2,25 puncte procentuale comparativ

cu 2016 ca rezultat al majorării valorii totale a împrumuturilor acordate într-un ritm echivalent celui înregistrat de majorarea valorii depunerilor de economii.

3.6. ACTIVITATEA ORGANIZAȚIILOR DE MICROFINANȚARE

Valoarea totală a activelor OM a crescut în 2017 cu circa 15,52% comparativ cu nivelul înregistrat la finele 2016, consemnând valoarea de 5435,58 mil. lei (conform situațiilor financiare prezentate de 147 OM).

Tabelul nr. 44 Indicatori generali privind activitatea organizațiilor de microfinanțare

Nr.	Indicatori	2016	2017	2017/2016 (+,-)	2017/2016 (%)
1	Numărul de organizații (unități)	132	167	+35	126,52
2	Capitalul propriu (mil. lei)	1650,2	1975,01	+324,81	119,68
3	Total active (mil. lei)	4705,2	5435,58	+730,38	115,52
4	Împrumuturi acordate (mil. lei)	3789,5	4599,61	+810,11	121,38
	- Persoanelor fizice	-	3840,26	-	-
	- Persoanelor juridice	-	759,34	-	-
5	Credite bancare și împrumuturi primite (mil. lei)	2814,7	3208,90	+394,2	114,00
6	Profitul net (mil. lei)	451,1	533,37	+82,27	118,24
7	Rentabilitate a activelor (%)	9,6	9,81	+0,21	-

O analiză a indicatorilor generali privind activitatea OM arată că în 2017 a continuat dinamica pozitivă a acestor indicatori. Profitul net a crescut cu aproximativ 18,24%, fapt care se datorează creșterii portofoliului de împrumuturi acordate cu 21,38%, majorării rentabilității activelor cu 0,21 puncte procentuale, fapt ce denotă că OM au continuat să efectueze investiții preponderent în active generatoare de dobândă cu o profitabilitate sporită. De asemenea, majorarea continuă a capitalului propriu relevă o creștere sigură a stabilității financiare a OM, determinând un trend ascendent a rentabilității financiare de 27,01%.

Tabelul nr. 45 Garantarea împrumuturilor acordate pe termene de scadență, %

	2016		2017	
	Termen scurt	Termen lung	Termen scurt	Termen lung
Structura împrumuturilor acordate				
garantate	56,41	76,40	31,70	76,19
negarantate	43,59	23,60	68,30	23,81
Scadența împrumuturilor acordate	37,78	62,22	28,96	71,04

prezentate de birourile istoriilor de credit utilizatorilor istoriilor de credit, care denotă o creștere în 2017 cu circa 365, 6 mii rapoarte.

Informația obținută de la birourile istoriilor de credit servește o măsură suplimentară de asigurate împotriva riscurilor de creditare, permițându-i creditorului să evalueze mai bine capacitatea de plată a solicitantului, facilitând accesul la finanțare a persoanelor fizice și juridice.

5. MĂSURI DE POLITICI INTRASECTORIALE

5.1. PROTECȚIA CONSUMATORULUI

Protecția consumatorului de servicii și produse financiare nebankare reprezintă unul dintre obiectivele principale de activitate a CNPF, fiind orientată spre informarea consumatorilor, stabilirea și îmbunătățirea continuă a procedurilor de soluționare a petițiilor recepționate, ridicând nivelul de încredere în rolul CNPF. Astfel CNPF asigură protejarea și apărarea drepturilor consumatorilor prin următoarele acțiuni întreprinse:

Ridicarea nivelului de încredere în sistemul instituțional prin îmbunătățirea proceselor de soluționare a petițiilor

Monitorizarea conduitei entităților în scopul identificării de practici neloiale și abuzive

Dezvoltarea unui mecanism eficient de comunicare cu publicul și alte părți interesate

Educația financiară a consumatorului

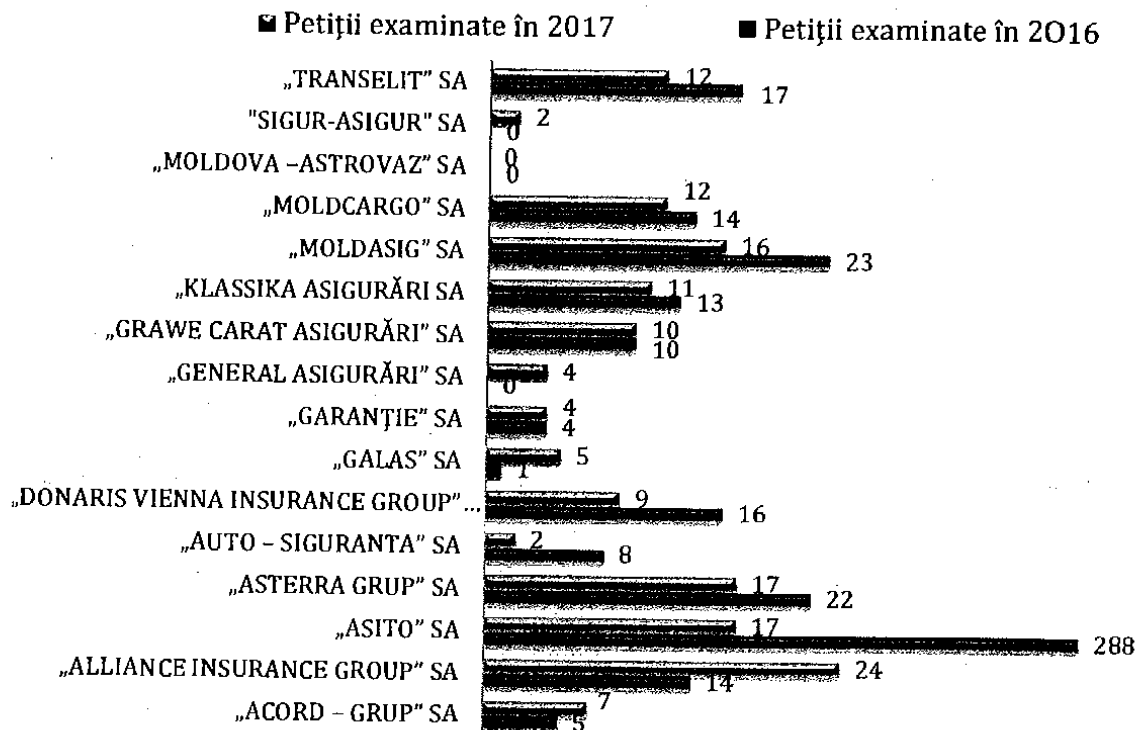
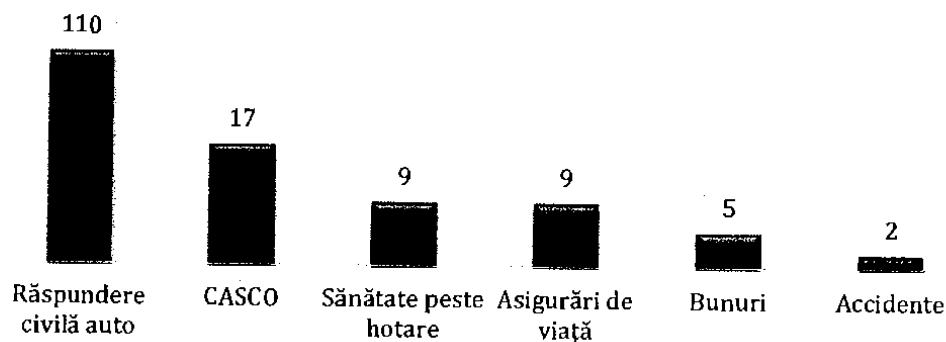
Pe domeniile de activitate a CNPF, petițiile se structurează după cum urmează:

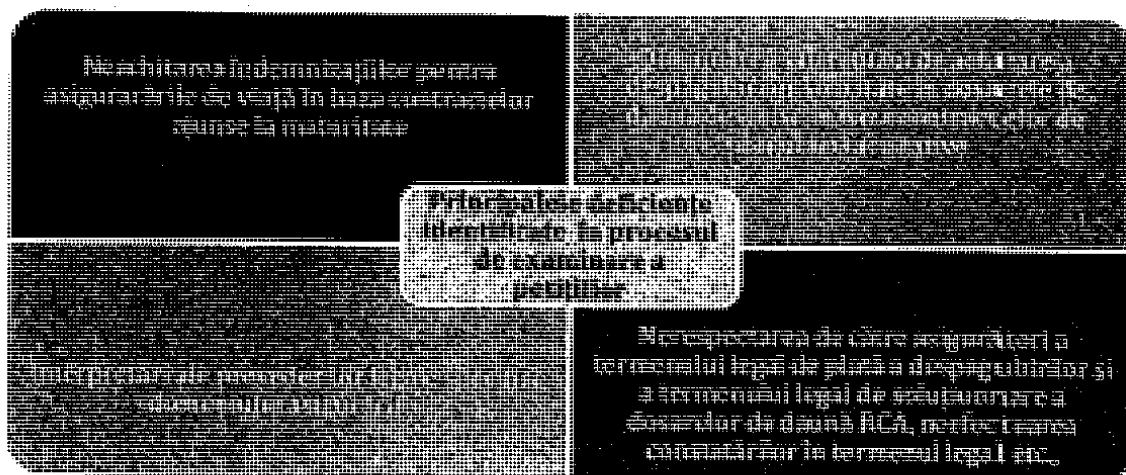
Tabelul nr.47 Numărul petițiilor înregistrate

Indicatori	Total petiții în 2017	% din total petiții 2017
Petiții înregistrate	195	100
Petiții examinate și analizate	152	77,95
Petiții pe clasa asigurărilor generale	184	94,36
Petiții pe clasa asigurărilor de viață	11	5,64
Petiții pe clasa asigurărilor de răspundere civilă auto	20	10,26
Total	370	100

Piața de asigurări

- au fost înregistrate în total 195 de petiții, în scădere cu 60,20% față de 2016;
- au fost examinate și analizate 152 de petiții, în scădere cu 65,06% față de 435 petiții examinate în 2016;
- petițiile pe clasa asigurărilor generale reprezintă 94,08% din total, în scădere cu 39,15% față de 2016;
- petițiile pe clasa asigurărilor de viață au înregistrat o descreștere semnificativă de 95,5% față de 2016;
- 72,37% din petiții au fost pe clasa asigurărilor de răspundere civilă auto;
- 4 societăți de asigurare au înregistrat creștere a numărului de petiții în 2017 față de 2016: Sigur – Asigur SA (de la 0 în 2016 la 2 petiții în 2017), Galas SA (de la 1 petiție în 2016 la 5 în 2017), Alliance Insurance Group SA (71,43% sau cu 10 petiții mai mult), Acord – Grup SA (40% sau cu 2 petiții mai mult);

Diagrama nr. 16. Situația comparativă a petițiilor din sectorul de asigurări în 2017 față de 2016**Diagrama nr. 17.** Numărul petițiilor examinate în funcție de clasa de asigurare

Piața de capital

- au fost înregistrate în total 156 petiții;
- au fost examinate 84 petiții din partea acționarilor sau societăților pe acțiuni;
- au fost examinate 24 petiții în domeniul valorilor mobiliare;
- au fost examinate 48 petiții parvenite de la clienții (fondatorii administrării fiduciare) companiilor fiduciare și acționarii fondurilor de investiții privind activitatea companiilor fiduciare și desfășurarea procedurii de lichidare a fondurilor de investiții.

Deficiențele identificate referitoare la activitatea companiilor

Deficiențele identificate referitoare la activitatea companiilor	Numărul de companii în procedură de lichidare	Numărul de cereri depuse la instanțe
...	...	...

Deficiențele identificate referitoare la sectorul valorilor mobiliare

Deficiențele identificate referitoare la sectorul valorilor mobiliare	Numărul de cereri depuse la instanțe
...	...

Sectorul de creditare nebancaară

- au fost înregistrate în total 28 petiții, inclusiv;
- au fost examinate 7 petiții în sectorul asociațiilor de economii și împrumut;
- au fost examinate 21 petiții în sectorul organizațiilor de microfinanțare;

Deficiențele identificate referitoare la activitatea AEL și CNPF

--	--	--

Activități desfășurate în vederea protecției consumatorului:

➤ În conformitate cu prevederile art.46 alin.8 din Legea cu privire la Depozitarul central unic al valorilor mobiliare (nr. 234 din 03.10.2016) cu modificările și completările ulterioare (în vigoare din 14.04.2017), CNPF a desfășurat pe întreg teritoriul Republicii Moldova campania de informare publică privind confirmarea integrității datelor din registrele acționarilor băncilor și societăților de asigurare, care are ca scop confirmarea integrității și legalității înregistrărilor din registrele societăților de registru pentru oferirea posibilității acestora de a beneficia de drepturile conferite de acțiunile deținute, precum și pașii ce urmează a fi întreprinși de către deținătorii de valori mobiliare în cazul depistării unor neconcordanțe.

➤ A fost elaborat și plasat pe pagina oficială a CNPF "Ghidul protecției consumatorului pe piața financiară nebancaară". Scopul Ghidului este de a asigura protecția consumatorilor de servicii financiare nebancaare, prin identificarea deficiențelor și a practicilor incorecte de pe piața financiară nebancaară și prevenirea perpetuării acestora prin asigurarea transparenței informației și prin ridicarea culturii financiare a populației cu privire la măsurile legislative de protecție în vigoare. De asemenea, prin intermediul Ghidului se dorește conștientizarea consumatorilor de servicii financiare nebancaare asupra principalelor drepturi și obligații pe care le dețin în relație cu participanții pieței, precum și educarea și promovarea încrederii în serviciile, produsele și instrumentele financiare.

➤ Au fost elaborate produse grafice pentru efectuarea campaniei de educare financiară care includ: 5 infografice, 5 pliante și 5 scenarii video pentru următoarele sectoare: piața de capital, organizațiile de microfinanțare, asociațiile de economii și împrumut, asigurarea de răspundere civilă auto și asigurarea medicală.

➤ CNPF a participat la Săptămâna Internațională a Educației Financiare, celebrată sub deviza "Învață. Economisește. Câștigă" în cadrul căreia au fost desfășurate un șir de activități menite să promoveze educația financiară în rândul elevilor și studenților.

5.2. TRANSPARENȚA INSTITUȚIONALĂ

Relația cu mass-media

O importanță deosebită în cadrul CNPF se acordă relației cu mass-media prin intermediul căreia sunt transmise informații de larg interes pentru consumatorii de servicii financiare nebancaare. În acest context, au fost elaborate și plasate pe pagina oficială web a CNPF, precum și în ziarul Capital Market 45 comunicate de presă și informative, ce vizează activitatea CNPF, deciziile aprobate în ședințele Consiliului de administrație și evenimentele de pe piața financiară nebancaară.

Pe parcursul anului 2017 au fost publicate 19 articole periodice privind activitățile din cadrul proiectului Twinning, precum și 24 articole prin intermediul cărora a fost reflectată activitatea CNPF, evoluția pieței financiare nebancaare și anumite cazuri punctuale referitoare la entitățile supravegheate de CNPF.

Social media

În contextul dezvoltării tehnologiilor informaționale și diversificării platformelor de comunicare, CNPF acordă o importanță tot mai mare rețelelor de socializare. Prin urmare a fost creată pagina oficială a

CNPF pe o rețea de socializare prin intermediul căreia se realizează dialogul cu consumatorii de servicii financiare.

Activități de promovare

De Ziua Internațională a Democrației (15.09.2017), CNPF, în calitate de instituție raportoare Parlamentului, a participat la "Ziua ușilor deschise" organizată de Parlamentul Republicii Moldova. Reprezentanții CNPF au comunicat pe parcursul zilei cu publicul, au informat despre domeniile de activitate a Regulatorului, despre modul cum ar putea fi eficientizate, în opinia cetățenilor, rezultatele muncii angajaților autorității de supraveghere financiară din țară și au distribuit pliante, broșuri precum și alte materiale informative.

www.cnpf.md

Pagina oficială web rămâne cea mai importantă sursă ce reflectă activitatea curentă a CNPF. Pe www.cnpf.md pot fi găsite informații aferente activității curente a Regulatorului, baza normativă, informații statistice și analitice din domeniul piețelor supravegheate, etc.

5.3. COOPERAREA

Interacțiunea dintre diferite instituții de reglementare economică și financiară a fost considerată foarte importantă pentru performanța piețelor financiare. Pentru a servi această cooperare, CNPF, în 2017, a continuat relațiile cu instituțiile naționale și organismele internaționale în scopul dezvoltării și consolidării pieței financiare nebankare.

❖ COOPERAREA NAȚIONALĂ

În vederea îndeplinirii atribuțiilor sale specifice de reglementare și supraveghere a pieței financiare nebankare, pe parcursul anului a continuat cooperarea bilaterală a CNPF cu instituțiile de reglementare financiară (Ministerul Finanțelor și Banca Națională a Moldovei) în contextul dezvoltării și îmbunătățirii cadrului normativ, precum și cooperarea multilaterală dintre acestea în contextul implementării măsurilor în cadrul Memorandumului suplimentar cu privire la politicile economice și financiare semnat între Republica Moldova și Fondul Monetar Internațional și Acordului de împrumut dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană privind asistența macrofinanciară pentru Republica Moldova și a Memorandumului de înțelegere ca parte integrantă a acestuia.

În 2017 CNPF a semnat următoarele Acorduri la nivel național:

- Acord privind schimbul de informații între Inspectoratul General al Poliției în scopul dezvoltării cooperării informaționale întru buna realizare a atribuțiilor instituționale prin gestionarea informațiilor în mod operativ;
- Memorandum de înțelegere între Ministerul Educației, Culturii și Cercetării, Banca Națională a Moldovei și CNPF cu privire la implementarea proiectului Centrul de formare continuă practică pentru specialiștii în domeniul finanțelor din R. Moldova;
- Acordul privind utilizarea platformei de interoperabilitate și Acordul privind utilizarea serviciului electronic guvernamental integrat de semnătură digitală între CNPF și Instituția Publică Centrul de Guvernare Electronică care au drept scop facilitarea schimbului de date, inclusiv prestarea și sporirea serviciilor publice electronice.

❖ COOPERAREA CU INSTITUȚIILE FINANCIARE INTERNAȚIONALE

Fondul Monetar Internațional, Banca Mondială și Comisia Europeană au continuat să fie partenerii de dezvoltare ai CNPF în domeniul consolidării capacităților de reglementare și supraveghere a pieței financiare nebankare din R. Moldova. În 2017 CNPF a continuat dialogul cu Fondul Monetar Internațional în contextul implementării măsurilor în cadrul Memorandumului suplimentar cu privire la politicile economice și financiare, precum și cu Comisia Europeană în contextul îndeplinirii condiționalităților în cadrul Memorandumului de asistență macrofinanciară. De asemenea, în perioada

de referință echipele de experți ai FMI, BM și CE, în cadrul vizitelor au pus în discuție aspecte privind progresele înregistrate în implementarea acordurilor internaționale.

❖ PROIECTE DE ASISTENȚĂ TEHNICĂ

În 2017, CNPF a implementat mai multe proiecte de asistență tehnică externă. Grație cooperării fructuoase și continue cu donatorii internaționali, au fost elaborate și implementate următoarele proiecte:

1. proiectul de asistență tehnică Twinning privind dezvoltarea și consolidarea capacităților operaționale și instituționale ale CNPF în domeniul reglementării și supravegherii prudențiale;
2. proiectul de asistență tehnică Consolidarea flexibilității sectorului financiar;
3. proiectul de asistență tehnică pentru îmbunătățirea cadrului regulator și prudențial de supraveghere și sensibilizare a opiniei publice în sectorul financiar nebancaar.

În context, au fost inițiate și desfășurate activități aferente lansării a două proiecte noi de asistență tehnică

✓ proiectul de asistență tehnică a Băncii Mondiale pentru reforma pieței de asigurări din Moldova. Proiectul este finanțat din sursele alocate de către Inițiativa de Consolidare și Reformă a Sectorului Financiar (FIRST Initiative), inițiat urmare a desfășurării în 2014 a Programului de Evaluare a Sectorului Financiar (FSAP) și prezentării în raportul final FSAP a recomandărilor privind necesitatea reformării sectorului de asigurări în contextul bunelor standarde și practici europene și internaționale. Proiectul are drept scop consolidarea cadrului de reglementare a sectorului de asigurări cu identificarea punctelor slabe în domeniul cerințelor de capital, cerințelor privind formarea rezervelor, calculul despăgubirilor, auditul, standarde de guvernanță corporativă și alte probleme identificate în cadrul programului FSAP.

1. Proiectul de asistență tehnică Twinning privind dezvoltarea și consolidarea capacităților operaționale și instituționale ale CNPF în domeniul reglementării și supravegherii prudențiale

În 2017 proiectul de asistență tehnică Twinning privind dezvoltarea și consolidarea capacităților operaționale și instituționale ale CNPF în domeniul reglementării și supravegherii prudențiale a fost finalizat cu succes, fiind implementat în parteneriat cu Autoritatea de Supraveghere Financiară din Polonia (KNF), pe o perioadă de 24 luni și soldându-se cu realizarea a 67 de activități. Obiectivul principal al proiectului a fost dezvoltarea și implementarea unui sistem de supraveghere bazat pe riscuri pentru participanții pieței financiare nebancaare, inclusiv piața de capital, piața de asigurări, fondurile de pensii și sectorul de microfinanțare, bazat pe prognozarea și evaluarea riscurilor ca urmare a unor evenimente nefavorabile și consecințelor care pot fi prevenite. Asistența, expertiza și cunoștințele furnizate CNPF în cadrul proiectului Twinning au oferit un sprijin important în implementarea abordării de supraveghere bazată pe riscuri pe piața financiară nebancaară din Republica Moldova. Cooperarea strânsă cu experții KNF a sporit abilitățile angajaților CNPF responsabili cu reglementarea și supravegherea sectoarelor pieței pentru a asigura o mai mare transparență, eficiență și responsabilitate managerială în procesul de luare a deciziilor, precum și furnizarea de rezultate și performanțe în cadrul procesului de zi cu zi.

2. Proiectul de asistență tehnică Consolidarea flexibilității sectorului financiar

Cu suportul financiar al Guvernului Marii Britanii și asistența consultativă a experților CAI Expert-Grup și PricewaterhouseCoopers, CNPF a beneficiat de proiectul Consolidarea flexibilității sectorului financiar, care a avut drept scop îmbunătățirea reglementărilor pieței de asigurări, creșterea eficienței supravegherii pieței de capital și a mecanismelor de soluționare a crizelor. Astfel, ca rezultat al proiectului, CNPF a beneficiat de un set de instrumente pentru a susține o reglementare mai eficientă a sectorului financiar nebancaar, inclusiv recomandări privind cadrul de soluționare a crizelor, recomandări privind asigurarea riscului financiar și o metodologie de calcul al unui nou indice pe piața de capital în funcție de evoluțiile de pe piața de capital internă; un ghid de protecție a consumatorilor pentru utilizatorii de instrumente financiare, ceea ce va îmbunătăți nivelul de informare și de

înțelegere de către populație a sectorului financiar din Moldova. Drept urmare, CNPF va dispune de instrumente mai bune pentru a identifica, preveni și gestiona crizele financiare în timp util.

3. Proiectul de asistență tehnică pentru îmbunătățirea cadrului regulator și prudencial de supraveghere și sensibilizarea opiniei publice în sectorul financiar nebanca

De asemenea, cu suportul financiar al Guvernului Marii Britanii și asistența consultativă a experților CAI Expert-Grup și PricewaterhouseCoopers, începând cu luna noiembrie 2017, CNPF beneficiază de proiectul „Îmbunătățirea cadrului regulator și prudencial de supraveghere și sensibilizarea opiniei publice în sectorul financiar nebanca” care are drept scop de a ajuta autoritatea de supraveghere să eficientizeze cadrul de reglementare și supraveghere a pieței financiare nebanca în conformitate cu principiile UE și cele mai bune practici internaționale. Astfel, ca rezultat al proiectului, CNPF a beneficiat de un set de instrumente pentru a susține o supraveghere mai eficientă a sectorului financiar nebanca, inclusiv ghiduri pentru crearea și funcționarea unui cadru eficient de control intern în cadrul instituțiilor financiare nebanca, ghiduri pentru evaluarea conformității membrilor organelor de conducere, cerințelor de competență și conformitate, dar și un șir de planuri de acțiuni pentru implementarea cerințelor Solvabilitate II în sectorul asigurărilor, pentru punerea în aplicare a Regulamentului privind agențiile de rating al creditelor, pentru îmbunătățirea cadrului de operațiuni al pieței de capital, principii - cadru de reglementare aplicabile Fondului de garanție pentru asociațiile de economii și împrumut, precum și principii-cadru care abordează gestionarea situațiilor de criză în sectorul financiar nebanca.

ACTIVITĂȚI DE PREVENIRE ȘI COMBATERE A SPĂLĂRII BANILOR ȘI FINANȚĂRII TERORISMULUI PE PIAȚA FINANCIARĂ NEBANCARĂ

Raportul național de evaluare a riscurilor spălării banilor și finanțării terorismului a constituit un instrument important în elaborarea și dezvoltarea unor concepte noi în cadrul politicilor de coordonare națională în 2017. CNPF a participat activ la identificarea și aprobarea acțiunilor prioritare pentru a reduce riscurile prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului în domeniile de competență, în acest sens fiind realizate următoarele acțiuni:

- ✓ organizarea reuniunilor cu participanții pieței financiare nebanca, reprezentanții Serviciului Prevenire și Combateră a Spălării Banilor din cadrul Centrului Național Anticorupție, cât și cu implicarea experților Băncii Mondiale;

- ✓ elaborarea unui plan de acțiuni aferente diminuării riscurilor identificate în partea ce ține de piața de capital, sectorul asigurărilor și domeniul de microfinanțare;

- ✓ participarea în definitivarea Planului de acțiuni privind reducerea riscurilor în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.791 din 11.10.2017.

Un rezultat imediat al procesului prenotat a constat în organizarea, de către CNPF, a unui atelier de lucru cu invitarea participanților profesioniști ai pieței financiare nebanca, în cadrul căruia au fost prezentate concluziile Raportului național de evaluare a riscurilor spălării banilor și finanțării terorismului și a situației pe domeniile de activitate care se află în aria de competență a CNPF, fapt care a facilitat perceperea amenințărilor de spălare a banilor sectorial, precum și stabilirea atractivității sectoarelor utilizate în acest sens.

Printre acțiunile practice în domeniul de referință se numără 9 controale complexe care au vizat activitatea asociațiilor de economii și împrumut. În cadrul controalelor a fost verificată atât respectarea de către entitățile raportoare a prevederilor Legii cu privire la prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului (nr.190/2007), în special raportarea tranzacțiilor care cad sub incidența acesteia, cât și conformarea cu cerințele prevăzute în Regulamentul privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului pe piața financiară nebanca (Hotărârea nr. 49/14 din 21.10.2011). În 6 cazuri au fost depistate devieri de la legislație, fiind emise prescripții entităților raportoare privind respectarea necondiționată a prevederilor actelor legislative și normative. Într-un singur caz a fost informat Serviciul Prevenire și Combateră a Spălării Banilor din

Cadrul Centrului Național Anticorupție despre tranzacțiile limitate neraportate în cadrul activității entităților raportoare verificate.

A acțiunile CNPF care vizează analiza cadrului legislativ și normativ în vederea identificării posibilităților de îmbunătățire a acestuia, au fost realizate prin:

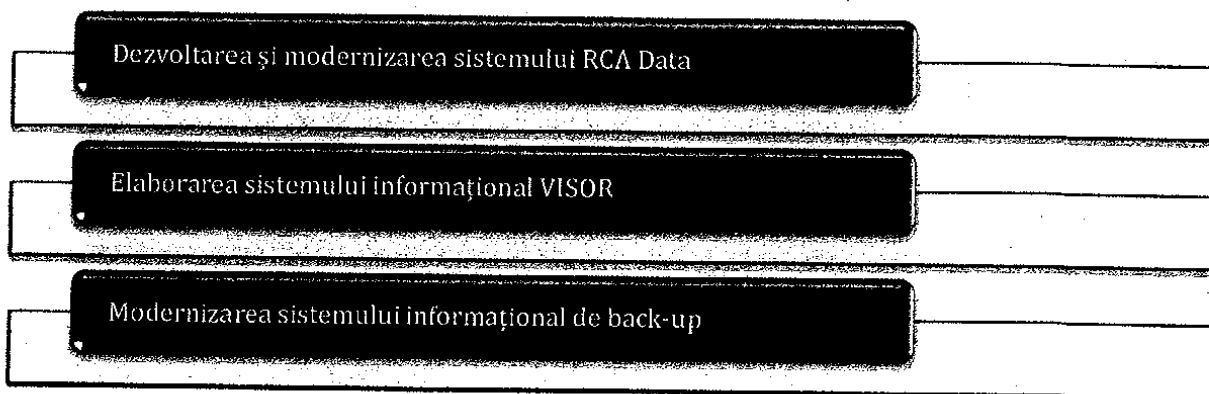
- ✓ elaborarea și prezentarea Ministerului Justiției și Parlamentului Republicii Moldova, a propunerilor de rigoare asupra proiectului de Lege privind prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului;

- ✓ participarea CNPF în cadrul audierilor publice privind executarea cadrului legislativ în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului pentru primele 3 trimestre ale anului 2017, organizate de către Comisia parlamentară securitate națională, apărare și ordine publică.

5.4. INFRASTRUCTURA TEHNOLOGIILOR INFORMAȚIONALE

Modernizarea și reînnoirea infrastructurii tehnologiilor informaționale (TI) reprezintă un obiectiv imperativ al CNPF, fiind inclus în Strategia de dezvoltare a pieței financiare nebancaire pe anii 2018-2022.

Principalele direcții în domeniul TI în 2017 au fost:

- Dezvoltarea și modernizarea Sistemului RCA Data prin:
  - completarea sistemului cu modulul "Daune Carte Verde" și transmiterea acestuia în gestiunea BNAA. Modulul dat permite vizualizarea imediată a accidentelor și evidența centralizată a daunelor produse de autovehicule peste hotarele R. Moldova;
  - asigurarea conexiunii/accesului instituțiilor statului și autorităților interesate la serviciile sistemului RCA Data (Centrul Național de Protecție a Datelor cu Caracter Personal, Poliția de Frontieră, Inspectoratul Național de Investigații al IGP, Agenția Națională de Transport Auto, Biroul Național al Asigurătorilor de Autovehicule, etc.);
  - generarea și aplicarea semnăturii electronice pentru fiecare utilizator al sistemului RCA Data, care permite supravegherea documentelor procesate electronic printr-o metodă unică de autentificare a datelor în formă electronică, precum și neadmiterea invocării lipsei de putere juridică a datelor procesate prin sistem;
- elaborarea și testarea sistemului informațional de colectare, generalizare și analiză a datelor prezentate de asociațiile de economii și împrumut și organizațiile de microfinanțare VISOR;
  - generarea și aplicarea semnăturii electronice prin integrarea sistemului VISOR cu serviciul guvernamental MSign, care permite supravegherea documentelor procesate electronic printr-o metodă unică de autentificare a datelor în formă electronică, precum și neadmiterea invocării lipsei de putere juridică a datelor procesate prin sistem;
- modernizarea sistemului informațional de păstrare securizată a copiilor electronice back-up aferente datelor conținute în registrele deținătorilor de valori mobiliare.

Politici de securitate a sistemelor TI și protecția datelor cu caracter personal

Implementarea standardelor de securitate a informației prin utilizarea serverului de rezervă a bazelor de date cu replicarea (sincronizarea) informației în regim on-line	Asigurarea funcționării eficiente a sistemului antivirus	Optimizarea sistemului de back-up la nivel de servere și stații de lucru
---	--	--

Activitățile realizate în domeniul TI sunt direcționate spre consolidarea infrastructurii TI a CNPF, fapt ce permite extinderea funcționalităților de bază, respectiv creșterea performanței și fiabilității sistemelor informatice, prin implementarea unor mecanisme eficiente de procesare și analiză a informației, adaptate necesităților actuale ale CNPF de supraveghere prudențială.

6. ACTIVITATEA OPERAȚIONALĂ A CNPF

6.1. PROCESUL DECIZIONAL

În procesul realizării atribuțiilor stabilite de legislație și conform competenței stabilite, Consiliul de Administrație a aprobat 632 decizii, inclusiv hotărâri, ordonanțe și înscrieri protocolare, privind reglementarea și supravegherea pieței financiare nebankare. Potrivit prevederilor legislației, CNPF a transmis spre publicare în Monitorul Oficial al R. Moldova toate deciziile care, potrivit legii, au acest regim (hotărârile și ordonanțele).

Tabelul nr. 48 Numărul de ședințe ale Consiliului de Administrație al CNPF și structura deciziilor aprobate

	2015	2016	2017
Numărul ședințelor Consiliului de Administrație	69	64	57
Numărul hotărârilor aprobate	361	320	382
Numărul ordonanțelor aprobate	34	46	36
Numărul înscrierilor protocolare	200	218	214

Procesul decizional al CNPF a vizat aprobarea și promovarea proiectelor de acte legislative și normative care vizează activitatea CNPF și a pieței financiare nebankare, decizii necesare pentru a asigura buna funcționare a sectoarelor și participanților pieței financiare nebankare, precum și decizii aferente organizării și funcționării Regulatorului.

Tabelul nr. 49 Activități de reglementare

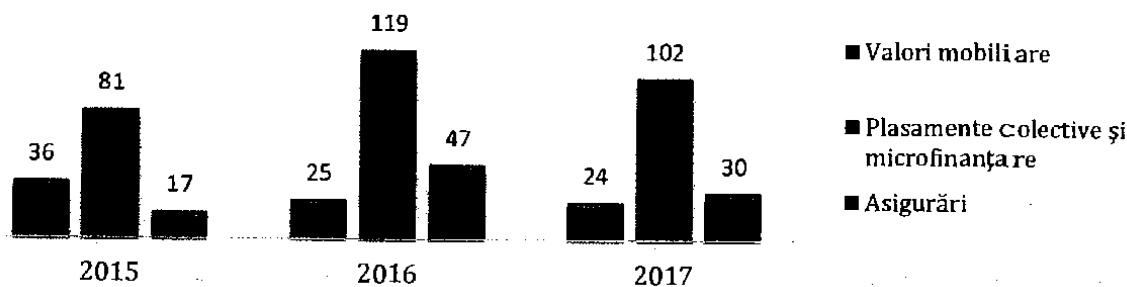
Indicatori	Perioada de gestiune		
	2015	2016	2017
Proiecte de acte legislative sau de modificare a actelor legislative	4	3	8
Acte normative aprobate sau modificate, total, din care:	32	21	22
- reglementări privind modul de organizare și funcționare a CNPF	7	3	6
- reglementări cu privire la principiile generale de activitate a pieței financiare nebankare	3	4	3
- în domeniul pieței de capital	13	7	5
- în domeniul pieței de asigurări	5	4	5
- în domeniul activității biroului istoriilor de credit	-	1	-
- în domeniul activității asociațiilor de economii și împrumut	4	1	2
- în domeniul activității organizațiilor de microfinanțare	-	1	1

Tabelul nr. 50 Reglementări privind activitatea CNPF, inclusiv privind modul de organizare și funcționare

	Actul legislativ / normativ	Conținutul succint
1.	Legea pentru modificarea unor acte legislative (nr.54 din 30.03.2017)	Legea are drept scop excluderea obligativității aprobării de către Ministerul Finanțelor a regulilor de întocmire și prezentare a dărilor de seamă specializate ale participanților profesioniști, ale emitentilor și organizațiilor de autoreglementare, elaborate de CNPF și excluderii intervențiilor în cadrul procesului de adoptare a deciziilor sau reglementărilor CNPF.
2.	Hotărâri cu privire la modificarea Hotărârii CNPF nr.40/4 din 05.08.2016 (nr.3/13 din 27.01.2017, nr.20/9 din 05.05.2017, nr.22/8 din 19.05.2017)	Modificarea componenței comisiilor de atestare a specialiștilor participanților profesioniști la piața financiară nebancaară.
3.	Hotărâri cu privire la aprobarea/modificarea structurii și statelor de personal (nr.3/14 din 27.01.2017, nr.11/9 din 17.03.2017, nr.31/11 din 21.07.2017)	Aprobarea/modificarea structurii și statelor de personal ale CNPF pentru anul 2017.
4.	Hotărârea cu privire la modificarea și completarea Regulamentului cu privire la forma, condițiile și sistemul de retribuție a salariaților CNPF (nr.11/10 din 17.03.2017)	Operarea modificărilor și completărilor la unele compartimente din Regulamentul cu privire la forma, condițiile și sistemul de retribuție a salariaților CNPF.
5.	Hotărâri cu privire la modificarea Hotărârii CNPF privind desemnarea membrilor Consiliului de administrație al Ziarului "Capital Market" IS (nr.14/7 din 31.03.2017, nr.56/14 din 27.12.2017)	Operarea modificărilor în componența Consiliului de administrație al Ziarului "Capital Market" IS
6.	Hotărârea cu privire la completarea Regulamentului cu privire la modul de percepere a taxelor și plăților de către CNPF (nr.14/14 din 31.03.2017)	Prin Hotărârea dată sunt operate modificări la Regulament conform cărora foștii deținători de valori mobiliare sunt scutiți de achitarea taxei în cazul repunerii în drepturi în temeiul actelor judecătorești.
7.	Hotărârea referitor la confirmarea Ordinului Președintelui CA al CNPF privind organizarea managementului instituțional (nr.17/2 din 21.04.2017)	Repartizarea atribuțiilor funcționale de activitate ale vicepreședinților și membrilor CA al CNPF
8.	Hotărârea cu privire la aprobarea Raportului anual privind activitatea CNPF și funcționarea pieței financiare nebancaare (nr.22/1 din 19.05.2017)	Aprobarea Raportului anual privind activitatea CNPF și funcționarea pieței financiare nebancaare pentru anul 2016 și prezentarea acestuia Parlamentului, Președintelui RM și Guvernului.
9.	Hotărârea cu privire la aprobarea Planului de activitate a CNPF pentru anul 2018 (nr.55/14 din 18.12.2017)	Aprobarea Planului de activitate a CNPF pentru anul 2018.
10.	Hotărârea privind bugetul CNPF pe anul 2018 (nr.57/1 din 28.12.2017)	Aprobarea bugetului pe anul 2018 și stabilirea taxelor și plăților percepute de către CNPF.

O componentă a activității CNPF o constituie aplicarea procedurii de atragere la răspundere contravențională pentru încălcările pe piața financiară nebancaară. În 2017 a fost înregistrată o descreștere a numărului de sancțiuni contravenționale aplicate participanților pieței comparativ cu 2016 datorită măsurilor corective întreprinse de participanții anterior sancționați și neadmiterea de către aceștia a încălcărilor repetate. Dinamica sancțiunilor contravenționale aplicate per sectoare se prezintă în diagrama de mai jos:

Diagrama nr. 18. Sancțiuni contravenționale aplicate

În perioada de referință pe piața financiară nebancaară au fost constatate 158 fapte care întrunesc elementele constitutive ale contravențiilor, fiind adoptate 156 procese-verbale cu privire la contravenții, iar suma amenzilor aplicate constituind 471100 lei¹.

În adresa executorilor judecătorești au fost expediate spre executare silită 15 procese-verbale cu privire la contravenție, în vederea recuperării sumelor debitoare provenite din amenzile aplicate în cadrul procedurii contravenționale, din care 5 procese-verbale au fost contestate și se află în examinare în cadrul instanțelor de judecată. În rest, amenzile aplicate au fost achitate benevol de către persoanele sancționate. Contravențiile constatate pe piața financiară nebancaară și măsurile aplicate se prezintă în tabelul de mai jos:

Tabelul nr. 51 Informația privind sancțiunile contravenționale aplicate în 2017

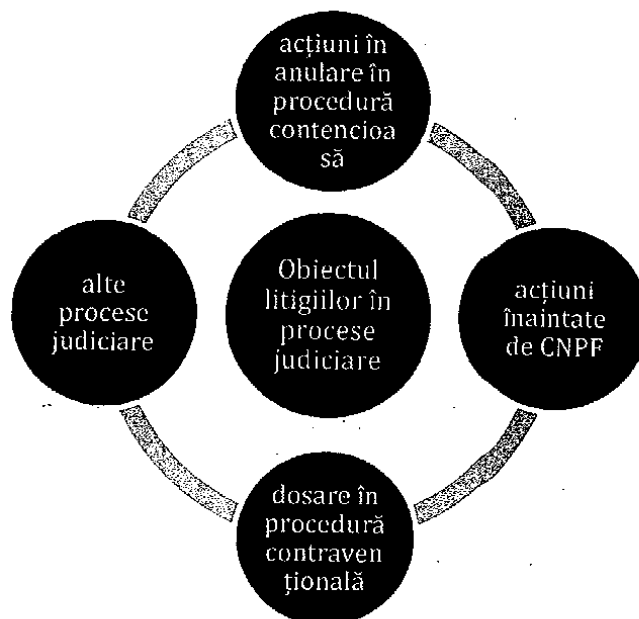
Domeniul	Nr. procese verbale întocmite	Suma amenzilor aplicate, mii lei	Procese - verbale executate		Procese verbale neexecutate		Motivele neexecutării					
			Nr.	Suma, mii lei	Nr.	Suma, mii lei	Expediate spre executare silită Executorilor judecătorești		Încetăt procesul contravențional		Contestate (pe rol în instanțele de judecată)	
							Nr.	Suma, mii lei	Nr.	Suma, mii lei	Nr.	Suma, mii lei
Valori mobiliare	24	96 900	20	46450	4	10000	-	-	1	3	10000	
Plasamente colective și microfinanțare	102	301 550	85	131250	17	63900	15	59500	-	2	4400	
Asigurări	30	72650	29	37700	1	-	-	-	1	-	-	
Total	156	471100	134	*215400	22	73900	15	59500	2	5	14400	

*conform art. 34 alin.(3) din Codul Contravențional al Republicii Moldova, contravenientul este în drept să achite jumătate din amenda stabilită dacă o plătește în termen de cel mult 72 de ore din momentul stabilirii ei. În acest caz, se consideră că sancțiunea amenzii este executată integral.

¹În conformitate cu art. 444 din Codul Contravențional al Republicii Moldova, în cazul pluralității de contravenții săvârșite de aceeași persoană, constatate în același timp de același agent, a căror soluționare ține de competența aceluiași organ, se încheie un singur proces-verbal.

Cu referire la reprezentarea juridică a intereselor CNPF, pe parcursul anului 2017 a fost asigurată participarea în **79 procese judiciare**, având calitatea de: reclamant - 15 cauze; pârât - 19 cauze; intervenient - 32 cauze; agent constatator - 13 cauze.

Ca rezultat al examinării dosarelor judiciare în care CNPF a fost implicată, s-au finalizat 20 cauze cu câștig de cauză, 2 cazuri - în defavoarea CNPF, 15 cauze finalizate în prima instanță atacate la Curtea de Apel iar, într-un caz - decizia a fost emisă fără a atinge în mod direct interesele CNPF.

Tabelul nr. 52 Soluțiile instanțelor judecătorești în procesele în care CNPF a fost parte

Indicatori	Perioada de activitate		
	2015	2016	2017
Acțiuni înaintate de CNPF, respinse	1	-	-
Acțiuni înaintate de CNPF, admise	7	9	7
Acțiuni către CNPF, respinse*	35	19	20
Acțiuni către CNPF, admise*	5	2	1

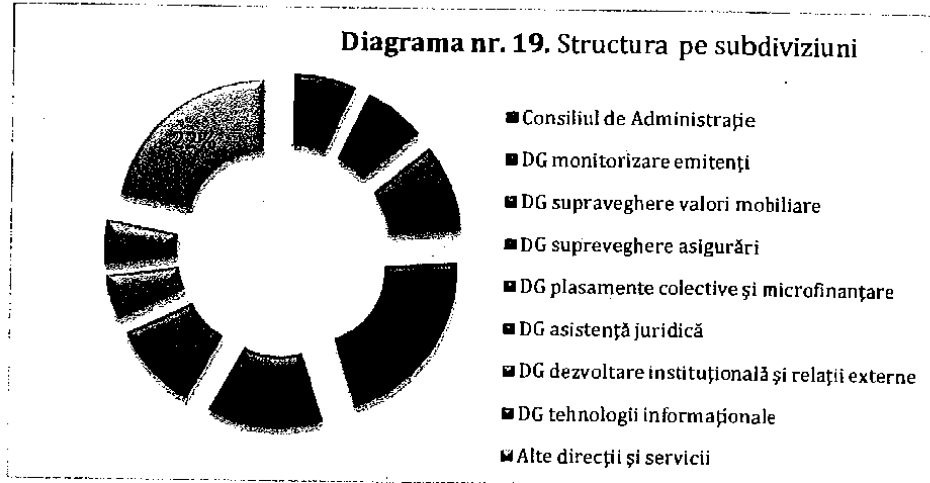
*În acțiunile înaintate către CNPF se includ și contestațiile asupra deciziilor în procedură contravențională

6.2. RESURSELE UMANE

Personalul cu un nivel ridicat de competență și profesionalism este resursă esențială a CNPF, asigurând realizarea obiectivelor de activitate și dezvoltarea ulterioară a instituției.

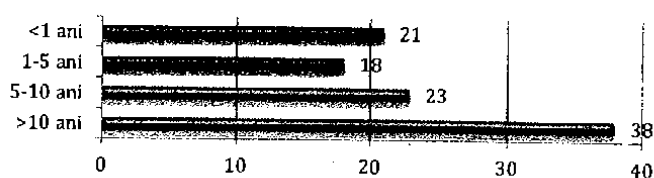
CNPF a funcționat în baza structurii organizaționale aprobate prin Hotărârea nr.3/14 din 27.01.2017 (Anexa nr.1), efectivul limită fiind de 118 unități de personal. Efectiv la 31 decembrie 2017, CNPF a avut un total de 84 de angajați (85, 2016), dintre care:

- 77% (65) au fost implicați în efectuarea activităților de bază și 23% (19) au fost implicați în efectuarea activităților de suport. Rata fluctuației de personal a fost de 24%.

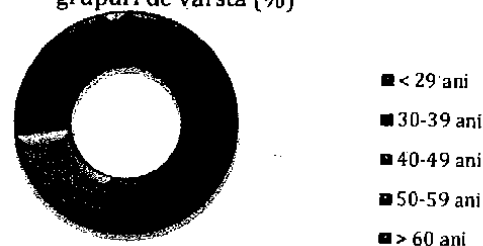
- 79% (66) angajați au o vechime în muncă în cadrul CNPF mai mult de un an, inclusiv cei aflați într-o relație de muncă cu CNPF de peste 10 ani (de la crearea megaregulatorului în 2007) au fost 38% (32) angajați și 21% (18) angajați dețineau o vechime de mai puțin de un an.

Diagrama nr. 20. Defalcarea personalului după vechime în cadrul CNPF (%)

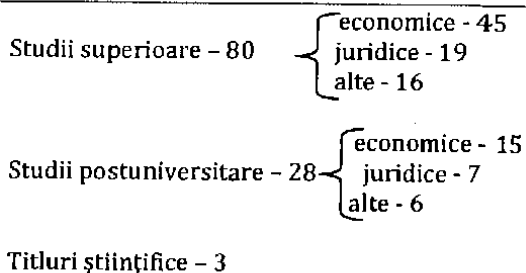

- 65% (55) dintre toți angajații CNPF au fost femei, în timp ce 35% (29) - bărbați. Vârsta medie a personalului CNPF - 39 de ani.

Diagrama nr. 21. Defalcarea personalului pe grupuri de vârstă (%)

- 95% (80) dintre angajații CNPF aveau studii universitare (din care 35% dețineau o diplomă de master), în timp ce 5% (4) dintre angajați aveau studii secundare sau profesionale de învățământ secundar.

Evaluarea performanțelor personalului

CNPF a asigurat evaluarea angajaților prin intermediul unui sistem de evaluare a performanțelor individuale care are drept scop aprecierea potențialului profesional și conduitei personalului, prin utilizarea practicilor avansate de gestiune a resurselor umane. În conformitate cu Regulamentul cu privire la forma, condițiile și sistemul de retribuire a salariaților (Hotărârea nr. 39/1 din 13.09.2010, cu modificările și completările ulterioare), a fost utilizat sistemul motivațional, prin stabilirea diferențiată a sporurilor pentru competență profesională, gradul de realizare a obiectivelor și intensitatea muncii.

Îmbunătățirea calificărilor personalului

În scopul îmbunătățirii continue a proceselor de activitate ale CNPF, sporind în același timp eficiența performanței, precum și supravegherea sectorului financiar nebancaar, 43% (36) din personalul CNPF și-au îmbunătățit calificările prin participarea la cursuri de formare profesională și schimb de experiențe desfășurate în țară și în străinătate. Personalul a participat la seminare menite să îmbunătățească cunoștințele despre legislație în domeniul resurselor umane, contabilitate, prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, protecția datelor cu caracter personal, etc. Pentru a aprofunda cunoștințele aferente reglementării și supravegherii pieței financiare nebancaare, angajații CNPF au participat la instruirii și vizite de studii organizate în străinătate.

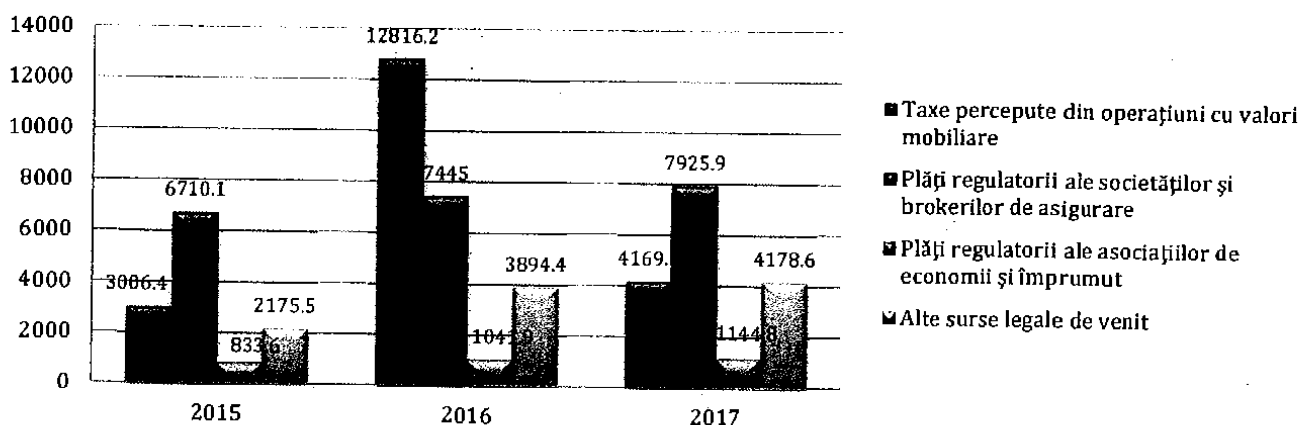
6.3. EXECUȚIA BUGETARĂ

Bugetul instituției pentru 2017 a fost aprobat prin Hotărârea Parlamentului cu privire la aprobarea bugetului Comisiei Naționale a Pieței Financiare pe anul 2017 (nr.269 din 09.12.2016). Reieșind din obiectivele stabilite de legislație, bugetul CNPF a fost aprobat la partea de venituri în sumă de 20,048,2 mii lei și la cheltuieli în sumă de 24,040,6 mii lei, cu un deficit în sumă de 3,992,4 mii lei.

Tabelul nr. 53 Indicatorii bugetari, mii lei

Indicatorii	Efectiv realizat 2015	Efectiv realizat 2016	2017	
			Aprobat	Efectiv realizat
Venituri	12725,6	25197,5	20048,2	17418,5
Cheltuieli	14261,1	18068,2	24040,6	19867,2
Deficit acoperit din soldul disponibil	1535,5	7129,3	3992,4	2448,7

Per total au fost acumulate venituri în sumă de 17418,5 mii lei. Diminuarea semnificativă (circa 31%) a veniturilor în perioada de gestiune se datorează volumului redus al tranzacțiilor cu acțiunile băncilor pe piața de capital (comparativ cu înregistrarea în 2016 a unei tranzacții semnificative cu valorile mobiliare ale unei bănci).

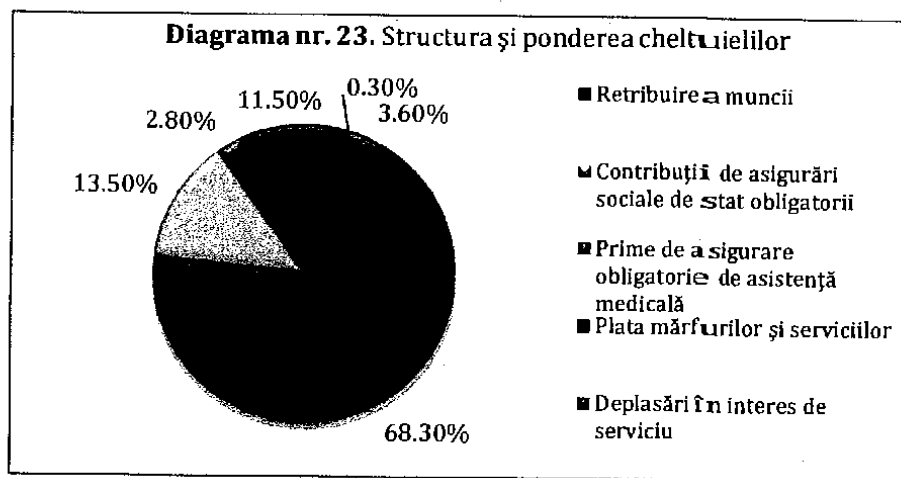
Diagrama nr. 22. Venituri realizate, mii lei

Cheltuielile de casă efective se cifrează la 19867,2 mii lei (82,6 %).

Tabelul nr. 54 Cheltuieli aprobate și executate, mii lei

Tip de cheltuieli	Aprobat 2017	Executat 2017	Nivel de executare (%)
Cheltuieli de personal, inclusiv:	19194,6	16816,6	87,6
Retribuirea muncii	15247,0	13577,8	89,1
Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	3319,5	2690,5	81,1
Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală	628,2	548,3	87,3
Plata mărfurilor și serviciilor	2782,7	2281,3	82,0
Deplasări în interes de serviciu	350,0	60,0	17,1
Cheltuieli capitale	1713,2	709,3	41,4
Total	24040,6	19867,2	82,6

Întru respectarea limitelor de cheltuieli și utilizarea mijloacelor în condiții de economicitate, CNPF a întreprins măsuri de prioritizare a cheltuielilor, mijloacele bugetului fiind orientate preponderent pentru remunerarea personalului, precum și pentru cheltuielile de întreținere și aferente angajamentelor contractuale.

Reieșind din statutul de autoritate publică autonomă, CNPF aplică în activitatea sa Standardele Naționale de Contabilitate și, potrivit situațiilor financiare întocmite, bilanțul pentru 2017 pe componentele de activ și pasiv se prezintă după cum urmează:

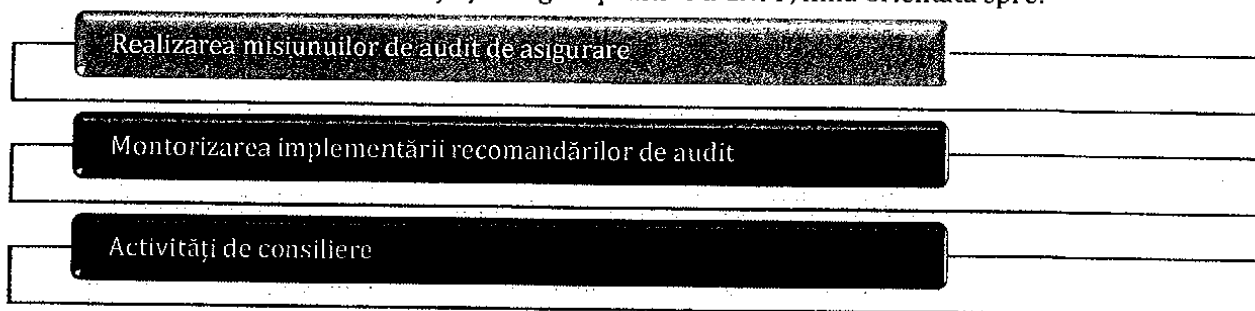
Tabelul nr. 55 Bilanțul, mii lei

ACTIV	La finele anului 2017	La finele anului 2016
Imobilizări necorporale	672,1	5918,3
Terenuri	1505,4	1505,4
Mijloace fixe	8150,2	7062,2
Materiale	210,5	238,5
Obiecte de mică valoare și scurtă durată	187,4	15,3
Creanțe comerciale	9,7	4,3
Avansuri acordate curente		
Creanțe ale bugetului	1,0	-
Creanțe ale personalului		
Alte creanțe curente	1545,0	1953,2
Numerar în casierie și la conturi curente	6009,9	2183,2
Investiții financiare curente în părți neafiliate	7094,6	9466,9
Alte active circulante	64,4	74,8
TOTAL ACTIVE	25450,2	28422,1
PASIV	La finele anului 2017	La finele anului 2016
Capital social și suplimentar	24848,6	-
Corecții ale rezultatelor anilor precedenți		
Profit nerepartizat (pierdere neacoperită) al anilor precedenți	-4286,6	-11028,4
Profit net (pierdere netă) a perioadei de gestiune	3750,3	6479,1
Alte elemente de capital propriu	1269,0	5391,3
Alte datorii pe termen lung	4912,2	1011,3
Datorii comerciale	8,1	8,0
Avansuri primite curente	684,0	701,8

Datorii față de personal	825,1	778,8
Datorii privind asigurările sociale și medicale	205,2	147,1
Datorii față de buget	-	2,9
Venituri anticipare curente	51,3	11,5
Datorii față de proprietari	-	24848,6
Provizioane curente	584,2	-
Alte datorii curente	99,4	70,1
TOTAL PASIVE	25450,2	28422,1

6.4. AUDITUL INTERN

În vederea alinierii la standardele profesionale privind practica de audit și asigurarea calității, în 2017 activitatea de audit intern s-a desfășurat în conformitate cu Planul activității de audit intern. Reieșind din misiunea auditului intern, să furnizeze evaluări independente și obiective ale sistemului de management financiar și control intern, cu scopul de a oferi asigurare și consiliere, acesta trebuie să contribuie la fortificarea credibilității și imaginii pozitive a CNPF, fiind orientată spre:

Misiunile de audit au fost organizate ca audit de sistem având drept scop evaluarea proceselor prin prisma controlului intern existent, precum și consilierea managementului pentru a consolida sistemul MFC. Ca rezultat al misiunilor de audit efectuate au fost întocmite 2 rapoarte de audit intern, au fost formulate 14 constatări și oferite 33 recomandări, orientate atât spre corectarea, îmbunătățirea situației existente, cât și spre prevenirea unor posibile situații de risc.

Monitorizarea implementării recomandărilor de audit a inclus urmărirea acțiunilor întreprinse și eficacitatea acestora. În perioada raportată în procesul de urmărire s-au aflat 20 recomandări ale perioadei precedente, integral fiind implementate 19 recomandări. Recomandările oferite în perioada de raportare, incluse în planul de acțiuni privind implementarea recomandărilor de audit au termenul de implementare integrală în perioada ulterioară.

Activitățile de consiliere au fost orientate, în principal, asupra expunerii opiniei referitor la diverse probleme manageriale; aspectelor ce țin de consolidarea sistemului de management financiar și control, contribuind în acest mod la îmbunătățirea actului

de conducere, creșterea gradului de implementare a sistemului de control intern/managerial la nivelul entității, asigurarea unei gestiuni corespunzătoare a riscurilor, creșterea calității în realizarea activităților.

Prioritățile de dezvoltare stabilite pentru 2018 în domeniul auditului intern vizează:

- dezvoltarea și optimizarea procedurilor interne de aplicare a standardelor profesionale de audit, adaptate specificului de activitate al CNPF;

- perfecționarea activității de audit intern prin punerea în aplicare a unor instrumente și mecanisme mai performante în spiritul practicilor europene și internaționale.

OBIECTIVE 2018

Urmărind spiritul consecvenței și consecutivității, activitatea Regulatorului în perioada următoare va fi focalizată pe următoarele:

- dezvoltarea cadrului de reglementare aferent pieței financiare nebancale, inclusiv:
  - transpunerea prevederilor Directivei UE 2013/36 (CRD IV) cu privire la accesul la activitatea instituțiilor de credit și supravegherea prudențială a instituțiilor de credit și a firmelor de investiții în materie de cerințe prudențiale pentru societățile de investiții;
  - elaborarea și implementarea modificărilor și completărilor la legislația privind societățile pe acțiuni în contextul Directivei UE 2017/1132 din 14 iunie 2017 privind anumite aspecte ale dreptului societăților comerciale și Directivei UE 2017/828 din 17 mai 2017 de modificare a Directivei 2007/36/CE în ceea ce privește încurajarea implicării pe termen lung a acționarilor;
  - punerea în aplicare a cadrului normativ necesar bunei funcționări a pieței titlurilor de credit și canalizarea cât mai eficientă a resurselor financiare disponibile către investiții cu accent pe conformarea la standardele de guvernare și transparență a emitenților instrumentelor financiare;
  - impulsivarea atragerii investițiilor prin intermediul ofertelor publice de valori mobiliare efectuate pe piața de capital;
  - promovarea proiectului Legii pentru modificarea și completarea Legii cu privire la asigurări în scopul stabilirii cadrului normativ aferent procedurii de licențiere a asigurătorilor și brokerilor de asigurare – reasigurare;
  - identificarea măsurilor legislative și normative necesare pentru dezvoltarea următoarelor segmente ale pieței de asigurări: asigurări de viață și de sănătate, asigurări de locuințe și asigurări pentru agricultură;
  - elaborarea și aprobarea cadrului normativ subordonat Legii privind organizațiile de creditare nebancale;
- îmbunătățirea activității de supraveghere a pieței prin:
  - urmărirea implementării principiilor de guvernare corporativă în rândul emitenților de valori mobiliare în conformitate cu prevederile Codului de guvernare corporativă;
  - elaborarea standardelor minime pentru supravegherea bazată pe risc pe piața de capital;
  - revizuirea cerințelor de raportare prudențială pentru societățile de asigurare;
  - implementarea noului sistem de raportare electronică a asociațiilor de economii și împrumut și organizațiilor de microfinanțare;
- diminuarea riscurilor ce afectează sectoarele pieței financiare nebancale, inclusiv prin:
  - sporirea încrederii investitorilor prin punerea în aplicare a mecanismelor specifice de prevenire și identificare a abuzului pe piața de capital;
  - elaborarea și aprobarea planurilor de acțiune pentru auditul societăților de asigurare și privind identificarea beneficiarilor efectivi ai participațiilor calificate în societățile de asigurare;
  - consolidarea financiară a asigurătorilor și Biroului Național al Asigurătorilor de Autovehicule;
- protecția eficientă a consumatorilor de servicii financiare și dezvoltarea educației financiare, inclusiv:
  - desfășurarea campaniei de informare publică privind confirmarea integrității datelor din registrele acționarilor băncilor și societăților de asigurare;
  - desfășurarea campaniilor de alfabetizare financiară în scopul creșterii gradului de înțelegere a conceptelor și noțiunilor financiare;
  - implementarea proiectelor de educație financiară a consumatorilor, inclusiv dezvoltarea educației financiare în învățământul universitar;
  - lansarea în parteneriat cu Autoritatea de Supraveghere Financiară din România a unui program de educație financiară și schimb de experiență în domeniu.
- Dezvoltarea capacităților instituționale și operaționale a CNPF și implementarea proiectelor de asistență cu donatorii internaționali, inclusiv:

- implementarea proiectului de asistență a Băncii Mondiale "Reforma sectorului de asigurări din Moldova", care are drept scop consolidarea cadrului de reglementare a pieței de asigurări cu identificarea punctelor slabe în domeniul cerințelor de capital, cerințelor privind formarea rezervelor, calculul despăgubirilor, auditul, standarde de governanță corporativă și alte aspecte identificate în cadrul programului FSAP;
- lansarea noului proiect Twinning finanțat de Uniunea Europeană privind consolidarea supravegherii, governanța corporativă și gestionarea riscurilor în sectorul financiar. Activitățile din cadrul proiectului vizează elaborarea cadrului normativ necesar pentru punerea în aplicare a noii legislații cu privire la asigurări în conformitate cu practicile europene și internaționale, precum și dezvoltarea competențelor CNPF în materie de supraveghere a organizațiilor de creditare nebancaară pentru atingerea unor performanțe mai bune în activitatea de zi cu zi;
- implicarea activă în activitățile desfășurate de Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD) în materie de alfabetizare financiară;
- modernizarea și dezvoltarea sistemelor informatice aferente activității participanților pieței financiare nebancaare;
- dezvoltarea și formarea profesională a personalului CNPF;
- optimizarea și automatizarea proceselor și operațiunilor din cadrul CNPF.

Susținerea dezideratului consolidării și dezvoltării cadrului normativ și de supraveghere a sectoarelor pieței financiare nebancaare constituie un element indispensabil pentru asigurarea stabilității și predictibilității bunei funcționări a pieței per ansamblu și o conduită pentru participanții acesteia.

ANEXE

ORGANIGRAMA

